

Raportul special

**Institutul European de
Inovare și Tehnologie
trebuie să își modifice
mecanismele operaționale
și anumite elemente de la
baza concepției sale pentru
a produce impactul scontat**

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

CURTEA DE CONTURI EUROPEANĂ
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

E-mail: eca-info@eca.europa.eu
Internet: <http://eca.europa.eu>

Twitter: @EUAuditorsECA
YouTube: EUAuditorsECA

Numeroase alte informații despre Uniunea Europeană sunt disponibile pe internet pe serverul Europa (<http://europa.eu>).

Luxemburg: Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene, 2016

Print	ISBN 978-92-872-4205-1	ISSN 1831-0966	doi:10.2865/165187	QJ-AB-16-003-RO-C
PDF	ISBN 978-92-872-4249-5	ISSN 1977-5806	doi:10.2865/879493	QJ-AB-16-003-RO-N
EPUB	ISBN 978-92-872-4213-6	ISSN 1977-5806	doi:10.2865/450656	QJ-AB-16-003-RO-E

© Uniunea Europeană, 2016

Reproducerea textului este autorizată cu condiția menționării sursei.

Pentru utilizarea sau reproducerea în orice fel a imaginii din caseta 1 de la pagina 10, trebuie să se solicite acordul direct de la deținătorul drepturilor de autor.

Raportul special**Institutul European de
Inovare și Tehnologie
trebuie să își modifice
mecanismele operaționale
și anumite elemente de la
baza concepției sale pentru
a produce impactul scontat**

[prezentat în temeiul articolului 287 alineatul (4)
al doilea paragraf TFUE]

Rapoartele speciale ale Curții de Conturi Europene prezintă rezultatele unor audituri de conformitate sau ale unor audituri ale performanței care au ca obiect domenii specifice ale bugetului sau aspecte specifice legate de gestiune. Curtea selectează și concepe aceste sarcini de audit astfel încât impactul lor să fie maxim, luând în considerare riscurile existente la adresa performanței sau a conformității, nivelul de venituri sau de cheltuieli implicat, schimbările preconizate și interesul existent în mediul politic și în rândul publicului larg.

Acest audit al performanței a fost efectuat de Camera de audit IV – condusă de domnul Milan Martin Cvikl, membru al Curții de Conturi Europene –, cameră specializată în auditul veniturilor, al politicilor interne și de cercetare, al guvernării financiare și economice și al instituțiilor și organismelor Uniunii Europene. Auditul a fost condus de domnul Alex Brenninkmeijer, membru al Curții de Conturi Europene, beneficiind de sprijinul unei echipe formate din: Antonius Moonen, șef de cabinet, Raphael Debets, atașat în cadrul cabinetului, și Michael Schuppan, stagiar; Paul Stafford, manager principal; Maria Echanove, coordonatoare; Alexandre Hugé, Eddy Struyvelt și Juan Vazquez Rivera, auditori.

De la stânga la dreapta: R. Debets, A. Hugé, M. Schuppan, A. Brenninkmeijer, P. Stafford, M. Echanove, A. Moonen.

Puncte

Glosar și acronime

I-IX **Sinteză**

1-13 **Introducere**

1-2 **Europa a rămas în urmă în materie de inovare**

3-6 **Reorientarea politicii UE către inovare**

7-13 **Institutul European de Inovare și Tehnologie**

7-8 **Misiunea și obiectivul EIT**

9-13 **Cum funcționează EIT?**

14-18 **Sfera și abordarea auditului**

19-103 **Observații**

19-23 **Rațiunea de a fi a EIT este validă**

24-68 **Unele elemente-cheie nu au fost concepute în mod adecvat**

25-26 **Triunghiul cunoașterii nu este reflectat în mod adecvat la nivelul Comisiei**

27-33 **Finanțarea acordată de EIT depinde de un concept definit necorespunzător, și anume „activitățile complementare”**

34-37 **Pretinsul efect de pârghie nu a fost demonstrat și este neverosimil**

38-39 **Comunitățile de cunoaștere și inovare nu vor ajunge probabil într-o situație de sustenabilitate financiară**

40 **Fundația EIT (EITF) nu a reușit să atragă fonduri suplimentare**

41-50 **Procesul anual aferent încheierii acordurilor de grant nu încurajează în mod corespunzător activitățile de inovare ale comunităților de cunoaștere și inovare**

- 51-54 **Indicatorii-cheie de performanță existenți nu sunt adecvați pentru o monitorizare eficace**
- 55-57 **Participarea întreprinderilor ar putea fi îmbunătățită**
- 58-62 **Modelul EIT nu stabilește într-o măsură suficientă obiective legate de sprijinirea IMM-urilor existente**
- 63-64 **Nu există suficiente sinergii și complementarități concrete**
- 65-68 **Anumite elemente ale EIT, cum ar fi accentul pus pe piață, perspectiva pe termen lung, autonomia comunităților de cunoaștere și inovare și centrele de colocație, sunt foarte apreciate**
- 69-95 **Implementarea modelului EIT trebuie să se îmbunătățească**
- 69 **EIT nu este încă pe deplin autonom**
- 70-72 **EIT nu și-a îndeplinit rolul de investitor axat pe impact**
- 73 **Mecanismul de finanțare competitivă nu acordă o importanță suficientă performanței**
- 74-79 **Partenerii din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare trebuie să facă față unor sarcini administrative și de audit considerabile**
- 80-84 **EIT nu dispune de resurse suficiente și a fost prost gestionat în trecut**
- 85-86 **Sprijinul financiar al EIT este concentrat**
- 87-88 **Comunitățile de cunoaștere și inovare nu sunt suficient de transparente**
- 89-95 **Comunitățile de cunoaștere și inovare au stimulat crearea unei rețele de inovare și a unei culturi antreprenoriale, dar există puține dovezi cu privire la impactul produs sau la rezultatele tangibile obținute până în prezent**
- 96-103 **Viitorul**
- 97-98 **Au fost introduse principii de sustenabilitate financiară**
- 99-100 **Definiția activităților complementare ale comunităților de cunoaștere și inovare a fost revizuită**
- 101 **Vor fi elaborați indicatori-cheie de performanță mai relevanți**
- 102 **EIT încearcă să implice mai multe țări**
- 103 **Sunt discutate în prezent noi acorduri-cadru de parteneriat**

104-111 **Concluzii și recomandări**

105 **Justificarea înființării EIT**

106-107 **Concepție**

108-109 **Implementare și impact**

Anexa I — Centrele regionale de cologație din Europa

Anexa II — Obiectivele EIT

Răspunsul Comisiei

CCI: O comunitate de cunoaștere și inovare (*knowledge and innovation community* – KIC) este un parteneriat cu un grad de autonomie ridicat, format din instituții de învățământ superior, organizații de cercetare, întreprinderi și alte părți interesate de prim rang implicate în procesul de inovare, care abordează provocări societale prin dezvoltarea de produse, servicii și procese și prin stimularea persoanelor inovatoare și cu spirit antreprenorial.

Centru de colocație: Înființat și gestionat de o comunitate de cunoaștere și inovare, un centru de colocație reprezintă o platformă geografică pentru integrarea practică a triunghiului cunoașterii. Centrele de colocație pun la dispoziție spații de birouri în care inovatorii se pot întâlni și lucra împreună în același loc.

Cercetarea fundamentală: Cercetarea fundamentală constă în activitățile experimentale sau teoretice întreprinse în principal pentru a dobândi cunoștințe noi despre bazele fenomenelor și ale faptelor observabile, fără a se avea în vedere o aplicație sau utilizare specifică.

DG Cercetare și Inovare: Direcția Generală Cercetare și Inovare din cadrul Comisiei Europene este responsabilă de politica în materie de cercetare și inovare a Uniunii Europene și de coordonarea activităților conexe. Această direcție finanțează activități inovatoare prin intermediul programelor-cadru, actualul program de acest tip fiind Orizont 2020.

DG Educație și Cultură: Direcția Generală Educație și Cultură din cadrul Comisiei Europene este organul executiv al Uniunii Europene responsabil de politica în materie de educație, cultură, tineret, limbi și sport. DG Educație și Cultură este organul care supraveghează Institutul European de Inovare și Tehnologie.

DG Piață Internă, Industrie, Antreprenoriat și IMM-uri: Direcția Generală Piață Internă, Industrie, Antreprenoriat și IMM-uri din cadrul Comisiei Europene are misiunea de a promova un cadru favorabil creșterii economice pentru întreprinderile europene. Această direcție generală este responsabilă pentru o serie de acțiuni menite să îmbunătățească mediul de afaceri, în special pentru IMM-uri, și să sprijine dezvoltarea unei baze industriale puternice și durabile, capabilă să concureze la nivel mondial.

EIT: Institutul European de Inovare și Tehnologie (*European Institute of Innovation and Technology*).

Europa 2020: Europa 2020 este strategia de creștere a UE pentru următorii ani și urmărește să transforme UE într-o economie inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii.

Impact: Consecințe socioeconomice pe termen lung care pot fi observate după o anumită perioadă de la finalizarea unei intervenții și care pot afecta fie destinatarii direcți ai acestora, fie destinatarii indirecti care nu fac parte din sfera intervenției.

Incubator de afaceri: Incubatorul de afaceri este o organizație concepută cu scopul de a sprijini atât înființarea cu succes a întreprinderilor, cât și dezvoltarea viitoare a acestora. De cele mai multe ori, incubatorul pune la dispoziție infrastructura fizică necesară derulării afacerilor, servicii de consultanță în afaceri adaptate la specificul fiecărei societăți și oportunități pentru stabilirea de contacte (*networking*).

Indicatori-cheie de performanță: Acești indicatori sunt utilizați pentru a măsura factorii esențiali pentru succesul unei organizații.

Orizont 2020: Programul Orizont 2020 este succesorul PC7. Cu un buget inițial de 77 de miliarde de euro alocat pentru perioada 2014-2020, obiectivul principal al acestui program este de a asigura faptul că Europa produce o cercetare științifică de nivel mondial, elimină barierele din calea inovării și facilitează colaborarea dintre sectorul public și cel privat în vederea inovării. EIT face parte din programul Orizont 2020.

PC7: Al șaptelea program-cadru pentru activități de cercetare, de dezvoltare tehnologică și demonstrative a fost principalul instrument prin care Uniunea Europeană a finanțat activitățile de cercetare și de inovare în perioada 2007-2013. EIT nu a făcut parte din acest program.

Rezultate: Schimbările imediate care apar la nivelul destinatarilor direcți ai unei intervenții la sfârșitul participării acestora la intervenția respectivă.

Triunghiul cunoașterii: Contribuția învățământului superior la ocuparea forței de muncă și la creșterea economică poate fi consolidată prin intermediul stabilirii unor legături strânse și eficiente între învățământ, cercetare și inovare – cele trei laturi ale triunghiului cunoașterii.

I
Legăturile slabe dintre sfera învățământului, cea a științei și cea a afacerilor sunt adesea invocate ca unul dintre motivele principale pentru care performanța Europei în materie de inovare nu este la fel de bună ca cea a concurenților săi. Creat în 2008, Institutul European de Inovare și Tehnologie (denumit în continuare „EIT” sau „institutul”) are obiectivul ambițios de a depăși acest obstacol. Misiunea EIT este de a consolida capacitatea de inovare a Uniunii Europene „prin promovarea sinergiilor și a cooperării între învățământul superior, cercetare și inovare la cele mai înalte standarde [...], inclusiv prin susținerea antreprenoriatului”.

II
Dotat cu un buget inițial de 3 miliarde de euro pentru perioada 2008-2020, EIT are un rol important de jucat în contextul Strategiei Europa 2020 pentru o creștere inteligentă, durabilă și favorabilă incluziunii. Acoperind întregul ciclu de inovare la nivelul UE, de la etapa de laborator până la punerea pe piață, EIT urmărește să reunească cei mai creativi și mai inovatori parteneri din lumea academică, din sfera cercetării și din mediul de afaceri pentru a găsi împreună soluții pentru provocările societale majore, cum ar fi schimbările climatice, eficiența energetică, inovarea digitală, sănătatea și materiile prime.

III
EIT nu este un centru de cercetare și nu contribuie în mod direct la finanțarea unor proiecte individuale. În schimb, institutul oferă granturi pentru comunitățile de cunoaștere și inovare. Selectate pe o bază competitivă, aceste comunități sunt parteneriate autonome formate din întreprinderi, institute de cercetare și universități existente. Ele desfășoară în principal: 1) activități educative și de formare; 2) activități de cercetare colaborativă axată pe inovare și 3) activități vizând crearea și dezvoltarea de întreprinderi inovatoare.

IV
Curtea a examinat dacă EIT este un instrument eficace pentru stimularea inovării în UE. Astfel, Curtea a analizat dacă justificarea înființării EIT și concepția de la baza acestuia răspund nevoilor comunităților de inovare și a evaluat punerea în aplicare și monitorizarea activităților institutului. Curtea a ajuns la concluzia că, în ciuda unei rațiuni de a fi valide, cadrul operațional complex al EIT și problemele de management au afectat eficacitatea globală a acestui organism.

V
Principalele motive care au stat la baza înființării EIT sunt bine întemeiate și, în general, se bucură de susținerea părților interesate: existența unor legături slabe între întreprinderi, institutele de cercetare și învățământul superior, succesul limitat în ceea ce privește aducerea pe piață a rezultatelor activităților de cercetare și lipsa unei culturi antreprenoriale s-au numărat printre argumentele invocate pentru a justifica crearea institutului, care urma să abordeze aceste probleme specifice. Datorită EIT, cele trei comunități de cunoaștere și inovare lansate în 2010 au reunit peste 500 de parteneri din diferite discipline, țări și sectoare. Comunitățile sunt autonome, aceasta fiind o caracteristică a EIT deosebit de apreciată de partenerii din cadrul lor. Prin intermediul institutului, comunitățile de cunoaștere și inovare oferă noi oportunități de a desfășura activități inovatoare și promovează o cultură antreprenorială.

VI

Cu toate acestea, în urma auditului au fost identificate o serie de deficiențe în ceea ce privește principalele concepte și procese operaționale:

- (a) modelul de finanțare utilizat de EIT include conceptul de activități complementare ale comunităților de cunoaștere și inovare, care nu sunt finanțate de EIT. Această condiție de finanțare are o valoare adăugată limitată sau chiar inexistentă și complică în mod inutil monitorizarea și raportarea cu privire la contribuția financiară a EIT;
- (b) modalitățile practice de cooperare dintre EIT și comunitățile de cunoaștere și inovare, cum ar fi cele referitoare la granturile acordate comunităților de către EIT, sunt inadecvate având în vedere natura activităților de inovare pe care institutul urmărește să le sprijine;
- (c) sustenabilitatea financiară a comunităților de cunoaștere și inovare este îndoielnică. Întreprinderile nu sunt suficient de implicate în activitățile comunităților, chiar dacă participarea lor era o condiție prealabilă pentru succesul EIT. Finanțarea acordată de institut este concentrată într-un număr mic de țări și acoperă un număr limitat de parteneri ai comunităților de cunoaștere și inovare;
- (d) indicatorii de performanță și procesele de monitorizare și de raportare nu permit formarea unei imagini clare cu privire la rezultate și la impacturi.

VII

La șapte ani de la înființarea sa, EIT nu este încă pe deplin independent din punct de vedere operațional de Comisia Europeană. Acest lucru a afectat procesul decizional al institutului. EIT nu este institutul axat pe impact care fusese preconizat inițial. Performanța comunităților de cunoaștere și inovare nu este suficient luată în considerare în momentul procesării plății finale aferente unui grant. Înainte de 2015, EIT a respins doar rareori costuri din cauza lipsei de performanță.

VIII

Rămâne de văzut care va fi impactul măsurilor corective luate de către Comisie și EIT în 2015. Concluziile și recomandările prezentate în continuare sunt pertinente și este necesar să li se dea curs.

IX

Dacă EIT își dorește să devină un institut inovator și revoluționar, așa cum a fost conceput inițial să fie, sunt necesare adaptări legislative și operaționale semnificative care să permită mai buna promovare a potențialului de inovare al UE. Curtea formulează următoarele recomandări:

- (1) Comisia ar trebui să propună Parlamentului European și Consiliului o bază legală modificată a EIT, care să conțină o revizuire a modelului de finanțare a institutului.
- (2) Acordurile de grant încheiate de EIT ar trebui (a) să acopere o perioadă mai mare de un an calendaristic și (b) să fie semnate înainte de data de începere a activităților.
- (3) EIT ar trebui să își reorienteze abordarea, punând accentul pe obținerea de impact. În acest scop, EIT ar trebui să beneficieze de o mai mare autonomie și să facă uz de flexibilitatea oferită de regulamentul privind programul Orizont 2020. În special, EIT ar trebui să adopte norme specifice, adaptate la nevoile partenerilor din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare. Institutul ar trebui să își rezolve problemele de personal, astfel încât să aibă capacitatea de a monitoriza în mod continuu performanța comunităților de cunoaștere și inovare.
- (4) EIT ar trebui să dezvolte o analiză bazată pe impact. De asemenea, institutul ar trebui să își eficientizeze procesele de monitorizare și de raportare.

Europa a rămas în urmă în materie de inovare

01

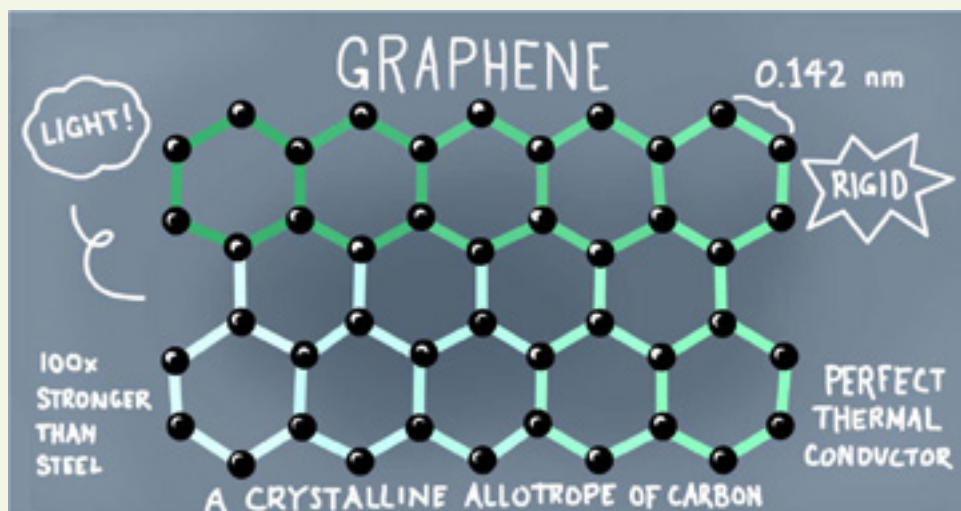
Studiile realizate de Comisie arată că în UE nu există o cultură a inovării, care să permită transpunerea cu ușurință a ideilor bune în produse și servicii noi. Europa nu reușește să pună excelența activităților sale de cercetare fundamentală în serviciul inovării orientate către piață. **Caseta 1** prezintă un exemplu al acestui eșec, care a fost denumit „paradoxul european”¹.

1 Teorie elaborată în Cartea verde privind inovarea (*Green paper on innovation*), Comisia Europeană, 1995.

Caseta 1

Paradoxul european: exemplul grafenului

Grafenul este un material de structură pe bază de carbon, care a fost descoperit în 2004 de Andre Geim, profesor de fizică la Universitatea din Manchester. Datorită numeroaselor sale proprietăți extraordinare (este mai ușor decât oțelul, dar mai rezistent decât acesta, și are o conductivitate termică și electrică ridicată), grafenul prezintă un enorm potențial pentru aplicații practice foarte diferite, variind de la dispozitive electronice de înaltă performanță la stocarea energiei.

Sursa: www.sketchport.com, © Magicalhobo, 2014. Licență CC-BY.

De la momentul descoperirii sale și până în prezent, au fost depuse în întreaga lume peste 11 000 de brevete sau de cereri de brevet legate de grafen. Mai puțin de 1 % din aceste brevete/cereri de brevet au fost însă depuse în Regatul Unit și aproape două treimi din totalitatea lor provin de la organizații din Asia, după cum afirmă Cambridge IP, o întreprindere de strategie tehnologică din Regatul Unit.

Sursa: Sarah Gordon, „Red tape and cost lie behind Europe’s poor patent performance”, articol publicat în *Financial Times*, decembrie 2014.

02

În vederea soluționării acestei probleme, UE depune eforturi pentru a deveni o economie bazată pe cunoaștere și axată pe o agendă ambițioasă în materie de cercetare și inovare. Strategia Uniunii Europene este de „a crea un mediu favorabil inovării, în care ideile valoroase să poată fi mai ușor transformate în produse și servicii care să genereze creștere economică și locuri de muncă”². **Caseta 2** conține o definiție a inovării, care este într-adevăr un vector esențial al creșterii economice și al creării de locuri de muncă.

2 „O Uniune a inovării”, o inițiativă din cadrul Strategiei Europa 2020 (http://ec.europa.eu/research/innovation-union/index_en.cfm).

Caseta 2

Definiția inovării

Inovarea constă în implementarea unui produs (bun sau serviciu) sau a unui proces complet nou sau îmbunătățit în mod semnificativ, a unei noi metode de comercializare sau a unei noi metode de organizare în practicle comerciale, la locul de muncă sau în relațiile externe. Cerința minimă pentru o inovație este ca produsul, procesul, metoda de comercializare sau metoda de organizare respectivă să fie noi (sau îmbunătățite în mod semnificativ) în cadrul întreprinderii respective.

Activitățile de inovare cuprind toate etapele științifice, tehnologice, organizaționale, financiare și comerciale care conduc efectiv la implementarea inovațiilor sau sunt preconizate să facă acest lucru. Activitățile de inovare includ, de asemenea, activitățile de cercetare și dezvoltare care nu sunt legate în mod direct de dezvoltarea unei inovații specifice.

Sursa: OCDE/Comunitățile Europene, *Oslo manual — guidelines for collecting and interpreting innovation data*, 2005.

Reorientarea politicii UE către inovare

03

Incapacitatea Europei de a transforma invențiile în produse și servicii care să poată fi comercializate a determinat UE să își regândească politicile în materie de cercetare. Politicile publice ale UE s-au concentrat, de regulă, pe cercetarea fundamentală³, care este determinată mai mult de curiozitate decât de eventuale aplicații pe piață. Ipoteza de la care se pleca era că cercetarea fundamentală va antrena activități de cercetare aplicată, care, la rândul lor, vor duce la inovare și la comercializare. Aceste politici au neglijat însă adeseori capacitatea de absorbție a pieței și necesitatea unui sprijin pentru inovare în sectorul privat.

3 Principalii beneficiari din cadrul programelor-cadru europene anterioare în materie de cercetare și dezvoltare erau cercetători din afara sectorului de afaceri (Evaluarea intermediară a celui de Al șaptelea program-cadru – raportul Grupului de experți, 12 noiembrie 2012).

04

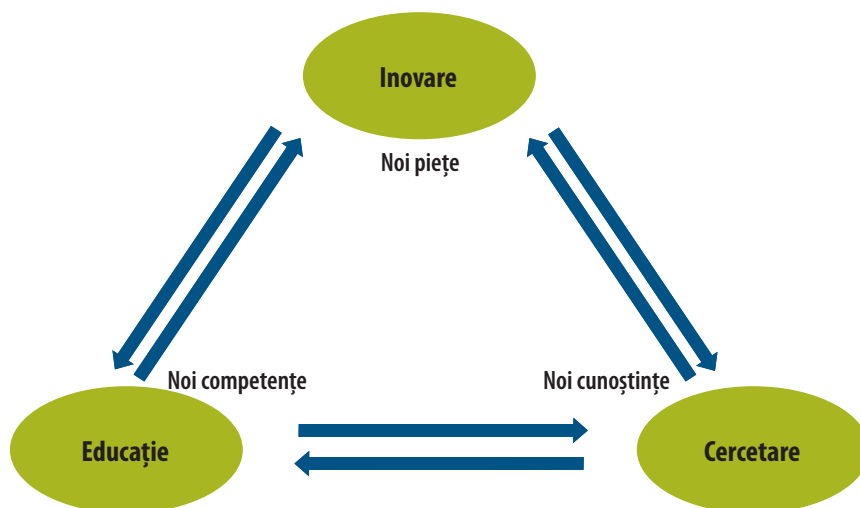
Comisia Europeană a pus un accent mai puternic pe sfârșitul ciclului de inovare, cu scopul de a aduce rezultatele cercetării pe piață. Spre deosebire de programele predecesoare, Orizont 2020 (actualul program-cadru pentru cercetare și inovare) finanțează inovarea în mod explicit. Au fost create noi instrumente publice ale UE, cum ar fi parteneriatele public-privat (de exemplu, inițiativele tehnologice comune⁴), schemele de creditare și de garantare (de exemplu, mecanismul de finanțare cu partajarea riscurilor⁵) și capitalul de risc (de exemplu, GIF⁶), pentru a consolida inovarea în Europa și pentru a încuraja în și mai mare măsură participarea întreprinderilor la activitățile de inovare⁷.

05

Totuși, aceste inițiative inovatoare ale UE au luat foarte puțin în considerare legăturile dintre principalii actori implicați în „triunghiul cunoașterii” sau, altfel spus, interacțiunea dintre cercetare, învățământ și inovare (a se vedea **figura 1**). Creșterea economică se bazează pe un sistem mai larg și funcțional de „cunoaștere și inovare”, în care interacțiunile productive dintre toți actorii inovatori sunt esențiale. O mai bună înțelegere a acestor relații din triunghiul cunoașterii a încurajat dezvoltarea unui nou sistem public, menit să sprijine întregul ecosistem de inovare.

- 4 Inițiativele tehnologice comune au fost introduse pentru a răspunde mai bine nevoilor industriei în anumite domenii de cercetare. Acestea sunt organisme independente ale UE, care implică participarea întreprinderilor și, în unele cazuri, a statelor membre.
- 5 Mecanismul de finanțare cu partajarea riscurilor a fost lansat pentru a îmbunătăți accesul la finanțare prin îndatorare pentru actorii din domeniul cercetării, în special pentru investiții cu risc mai ridicat în activități de cercetare, de dezvoltare tehnologică și de inovare.
- 6 Instrumentul financiar destinat IMM-urilor cu o rată mare de creștere și capacitate de inovare din cadrul Programului pentru competitivitate și inovare pune la dispoziție capital de risc pentru IMM-urile inovatoare și pentru IMM-urile cu un potențial ridicat de dezvoltare.
- 7 Nivelul scăzut de angajament al întreprinderilor în ceea ce privește cheltuielile pentru cercetare și dezvoltare este adesea citat drept unul dintre motivele care explică slaba performanță a UE. Potrivit Eurostat, în 2012, activitățile de cercetare și dezvoltare desfășurate în sectorul întreprinderilor comerciale au reprezentat 1,30 % din PIB-ul UE-28, în comparație cu 2,49 % în Japonia (date pentru 2010) și cu 1,83 % în Statele Unite (date pentru 2011).

Figura 1 Triunghiul cunoașterii

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Introducere

06

Comisia a prezentat „o strategie de inovare extinsă pentru UE, vizând transpunerea în produse și servicii a investițiilor în cunoaștere” și a propus crearea unui organism special care „să acționeze ca un pol de atracție pentru cele mai bune minți, idei și companii din întreaga lume”⁸: astfel, a fost creat, în 2008, Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT).

Logoul inițial al EIT

Institutul European de Inovare și Tehnologie

Misiunea și obiectivul EIT

07

EIT urmărește să reducă decalajul dintre universitățile axate pe cercetare și întreprinderile orientate spre piață. Conceptul EIT referitor la o abordare integrată a triumphiului cunoașterii este o modalitate unică pentru un sistem public al UE de a promova inovarea și antreprenoriatul. Mai mult, unul dintre obiectivele explicite ale EIT este de a se concentra în mod clar pe obținerea de rezultate tangibile și de beneficii concrete pentru societate prin transformarea „rezultate[lor] cercetării în produse și servicii de valoare ridicată”⁹.

08

Cu un buget de peste 300 de milioane de euro pentru perioada 2008-2013 și cu 2,7 miliarde de euro planificați inițial pentru 2014-2020, EIT are un rol important de jucat în cadrul Strategiei Europa 2020, cu scopul de „a contribui la o creștere economică europeană durabilă și la o competitivitate sustenabilă, prin consolidarea capacității de inovare a statelor membre și a Uniunii pentru a aborda provocările majore cu care se confruntă societatea europeană. EIT realizează aceasta prin promovarea sinergiilor și a cooperării între învățământul superior, cercetare și inovare la cele mai înalte standarde și prin integrarea acestora, inclusiv prin susținerea antreprenoriatului”¹⁰. EIT a fost inclus în actualul program-cadru pentru cercetare și inovare, Orizont 2020¹¹.

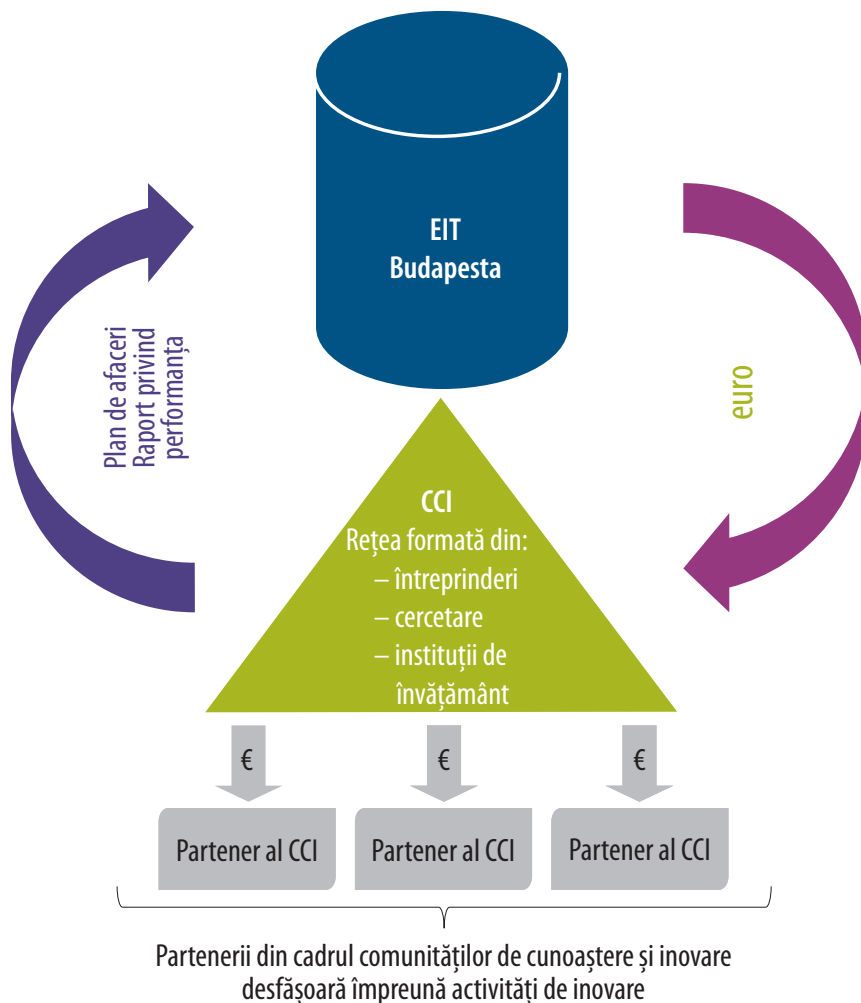
- 8 COM(2005) 24 final din 2 februarie 2005: *Working Together for Growth and Jobs: a New Start for the Lisbon Strategy* (Cooperare pentru creștere și locuri de muncă – Un nou început pentru Strategia de la Lisabona).
- 9 Decizia nr. 1312/2013/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2013 privind Agenda strategică de inovare a Institutului European de Inovare și Tehnologie (EIT): contribuția EIT la o Europă mai inovatoare (JO L 347, 20.12.2013, p. 892).
- 10 Articolul 3 din Regulamentul (UE) nr. 1292/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 294/2008 de înființare a Institutului European de Inovare și Tehnologie (JO L 347, 20.12.2013, p. 174).
- 11 Programul Orizont 2020 a fost creat prin Regulamentul nr. 1291/2013 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 decembrie 2013 (JO L 347, 20.12.2013, p. 104). Este programul succesor al PC7 și acoperă perioada 2014-2020, fiind dotat cu un buget de 77 de miliarde de euro.

Cum funcționează EIT?

09

Sub supravegherea DG Educație și Cultură din cadrul Comisiei Europene, EIT funcționează ca un organism descentralizat al UE. Sediul său se află la Budapesta. EIT nu este un centru de cercetare și nu contribuie în mod direct la finanțarea unor proiecte individuale, ci acordă granturi unor comunități de cunoaștere și inovare, care sunt parteneriate structurate între întreprinderi, institute de cercetare și universități existente („partenerii din cadrul comunităților”). Aceste comunități se află în centrul activităților EIT și sunt principalul instrument prin care institutul preconizează să își atingă obiectivele (a se vedea **figura 2** pentru o prezentare generală a modelului de la baza EIT).

Figura 2 Prezentare generală a modelului de la baza EIT

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

10

Comunitățile de cunoaștere și inovare au rolul de a se asigura că viziunea și politicile EIT sunt transpuse în acțiuni eficiente. Ele sunt selectate prin intermediul unei cereri competitive de candidaturi, bazată pe subiecte prioritare cu impact social ridicat. EIT a selectat cinci astfel de comunități pentru sprijin financiar - a se vedea **figura 3**. Fiecare comunitate este reprezentată de o organizație autonomă – entitatea juridică a comunității – care încheie acorduri contractuale cu EIT.

Figura 3

Cele cinci comunități de cunoaștere și inovare selectate și finanțate de EIT

CCI	Misiune	Numărul partenerilor	
EIT Digital	Promovarea <i>leadershipului</i> european în inovarea în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor pentru creștere economică și îmbunătățirea calității vieții	115	Lansate în 2010
Climate-KIC	Crearea de oportunități pentru inovatori pentru a aborda problema schimbărilor climatice și a orienta economia mondială	209	
KIC InnoEnergy	A deveni principalul motor al inovării și al antreprenoriatului în domeniul energiei durabile	242	
EIT Health	Accelerarea antreprenoriatului și a inovării pentru un stil de viață sănătos și o îmbătrânire activă, oferind talentelor de vârf din Europa noi oportunități și resurse în beneficiul tuturor cetățenilor	209	Lansate în 2015
EIT Raw Materials	Stimularea competitivității, a creșterii economice și a atractivității sectorului european al materiilor prime prin inovații radicale și antreprenoriat	115	

Sursa: Curtea de Conturi Europeană/EIT.

11

Acordul de grant încheiat de EIT precizează valoarea maximă anuală a contribuției financiare și definește portofoliul de activități care urmează să fie întreprinse de către comunitățile de cunoaștere și inovare în anul calendaristic în care este semnat acordul. Portofoliul planificat al tuturor activităților unei comunități trebuie să fie inclus într-un plan de afaceri al acesteia, anexat la acordul de grant. Aceste activități ale comunităților pot fi clasificate în patru linii principale de acțiune:

- (i) educație;
- (ii) proiecte de inovare;
- (iii) antreprenoriat; și
- (iv) costuri de gestionare și alte costuri operaționale ale comunității.

12

În cadrul liniei de acțiune referitoare la educație, EIT finanțează activități educaționale și de formare la nivel de masterat și de doctorat, axându-se pe dezvoltarea de competențe în materie de antreprenoriat și de inovare. În cadrul celei de a doua linii de acțiune, proiecte axate pe inovare sunt derulate de un consorțiu de parteneri din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare, selectați printr-o cerere competitivă internă de propuneri, organizată și gestionată de entitatea juridică a comunității. Obiectivul urmărit este acela de a elimina decalajul existent în materie de inovare între cercetare și piață, prin finanțarea unor proiecte legate de activitățile de dezvoltare a întreprinderilor¹². Linia de acțiune privind antreprenoriatul vizează stimularea înființării de întreprinderi prin intermediul incubatoarelor de afaceri și accelerarea dezvoltării întreprinderilor prin acordarea de sprijin financiar și tehnic pentru dezvoltarea întreprinderilor de tip *start-up*. Unul dintre principalele obiective urmărite în cadrul acestei linii de acțiune este acela de a reduce timpul de care întreprinderile noi au nevoie pentru a introduce pe piață rezultatele cercetării, prin intermediul acțiunilor demonstrative, facilitând experiențele de laborator și studiile de piață.

13

Cea de a patra linie de acțiune acoperă costurile legate de gestionarea comunității de cunoaștere și inovare și a centrelor sale de colocație. Fiecare comunitate dispune de centre regionale de colocație situate în diferite orașe din Europa (a se vedea **anexa I**). Aceste centre sunt spații în care pot avea loc reuniuni și activități de colaborare, ele fiind concepute să producă inovare la nivel local.

12 Accentul pus pe aplicațiile comerciale este principala diferență față de proiectele tradiționale de cercetare colaborativă, cum ar fi cele propuse prin intermediul cererilor competitive din cadrul PC7.

Sfera și abordarea auditului

14

Obiectivul urmărit de Curte în cadrul auditului său a fost acela de a evalua dacă EIT este un instrument eficace pentru stimularea inovării în UE. În special, au fost examinate rațiunea de a fi, concepția și implementarea acestuia, pentru a se evalua dacă acest nou instrument se află pe calea cea bună pentru a-și atinge obiectivul general de stimulare a inovării în UE prin integrarea triumphiului cunoașterii.

15

Auditul s-a desfășurat în perioada decembrie 2014-iunie 2015 și a acoperit activitățile EIT și ale comunităților de cunoaștere și de inovare din perioada 2010-2014. În 2015, EIT a luat o serie de inițiative, care sunt descrise la punctele 96-103. Au avut loc întrevederi cu reprezentanții următoarelor entități:

- DG Educație și Cultură din cadrul Comisiei Europene;
- sediul central al EIT;
- cele trei entități juridice ale comunităților de cunoaștere și inovare;
- șapte parteneri din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare; și
- cinci centre de colocație¹³.

16

Partenerii din cadrul comunităților au fost selectați pe baza importanței finanțării primite din partea EIT. A fost utilizat și un al doilea criteriu de selecție, pentru a se asigura faptul că partenerii selectați acoperă toate comunitățile lansate în 2010 și toate tipurile de organizații care reprezintă cele trei laturi ale triumphiului cunoașterii (și anume, universități, institute de cercetare și întreprinderi). A fost de asemenea analizat un eșantion de activități desfășurate de comunități și finanțate de EIT.

17

Abordarea auditului a fost completată cu:

- un sondaj online realizat pentru a colecta punctele de vedere ale partenerilor din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare¹⁴;
- o analiză cantitativă a costurilor raportate ale comunităților pentru perioada 2010-2014;
- o trecere în revistă a literaturii academice pe teme legate de inovare și de EIT; și
- o analiză a inițiativelor luate de către EIT și de Comisie pe parcursul auditului Curții și ulterior.

18

Înainte de demararea auditului, a fost organizat un grup de discuție format din cele mai importante părți interesate, cu scopul de a înțelege mai bine provocările-cheie cu care se confruntă EIT. De asemenea, au fost utilizate ca sursă de informații datele și concluziile rezultate din auditul anual pe care Curtea îl desfășoară cu privire la conturile financiare ale EIT.

13 Situate la Grenoble (KIC InnoEnergy), Londra (Climate-KIC și EIT Digital) și Stockholm (EIT Digital și KIC InnoEnergy).

14 Comunitățile au transmis adrese de e-mail valide pentru numai 298 de parteneri (dintr-un total de 546), dintre care 113 au răspuns în întregime la sondaj, ceea ce reprezintă o rată de răspuns de 38 %.

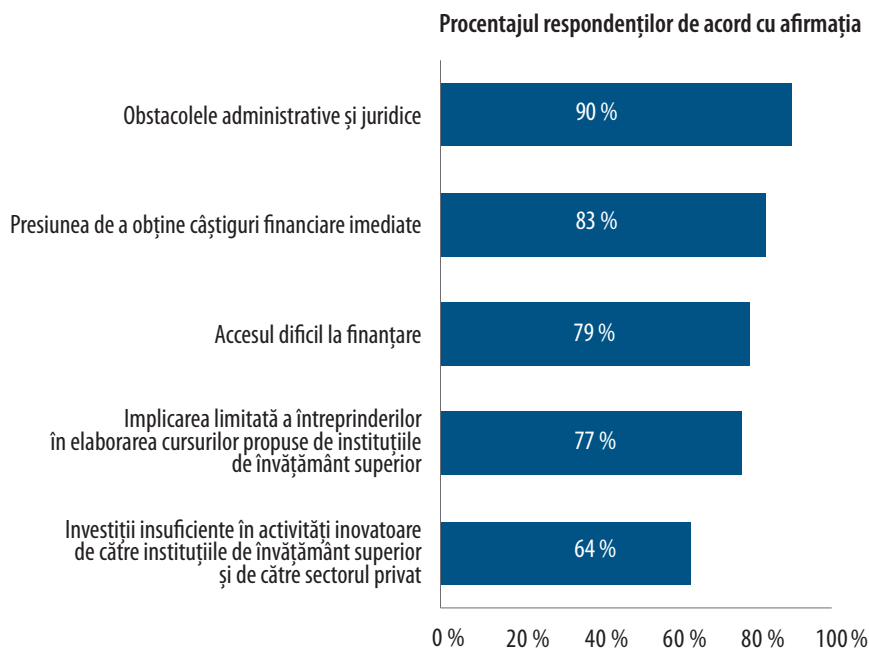
Rațiunea de a fi a EIT este validă

19

Părțile interesate și majoritatea partenerilor din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare care au răspuns la sondaj sunt de părere că principalele obstacole în calea inovării sunt următoarele, în ordinea importanței lor pentru respondenții la sondaj (a se vedea **figura 4**):

Figura 4

Principalele obstacole în calea inovării, potrivit respondenților

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

20

Alte obstacole în calea inovării în UE care au fost menționate includ: prea multe mecanisme diferite de finanțare publică, fiecare cu norme proprii, care diminuează eficiența globală a sistemelor de sprijin public; o prea mare fragmentare a eforturilor de cercetare în UE, ceea ce conduce la duplicări costisitoare; lipsa unor strategii comune și/sau a unor sinergii în programele UE cu alte programe europene, naționale și locale care sprijină inovarea; existența unor sisteme juridice diferite la nivel național, care limitează inovarea transfrontalieră; lipsa unei reale piețe europene interne, ceea ce sporește dificultatea comercializării de noi produse/servicii în alte țări din UE.

21

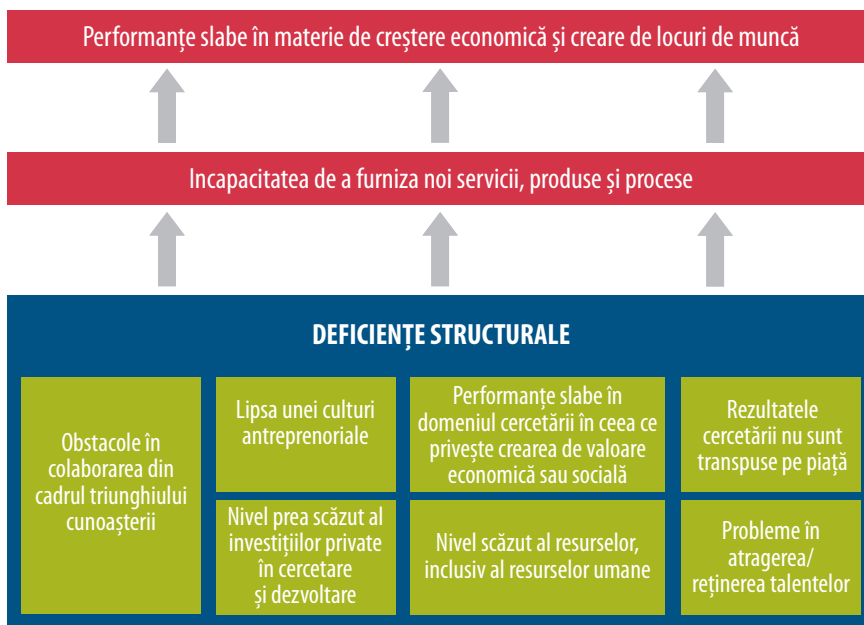
Aproape 80 % din respondenții la sondaj au fost de acord că sistemele publice de sprijinire a inovării nu sunt suficient de orientate către aplicații pe piață. Acest punct de vedere a fost confirmat și în cursul interviurilor. 66 % dintre respondenții la sondaj consideră că obiectivele EIT sunt relevante pentru abordarea principalelor obstacole care împiedică inovarea în Europa – a se vedea **anexa II** pentru mai multe informații privind obiectivele institutului. Toate părțile consultate au confirmat motivele și necesitatea de a se crea un nou instrument al UE (EIT), care să fie diferit față de instrumentele existente.

22

Disfuncționalitățile pieței pe care EIT urmărește să le abordeze (a se vedea **figura 5**) sunt deficiențele structurale care stau în calea inovării și care constituie, așadar, un obstacol pentru creșterea economică și pentru crearea de locuri de muncă. Cultura antreprenorială nu este suficient de bine dezvoltată. Faptul că rezultatele nu sunt comercializate și nivelul scăzut de cooperare între universitățile axate pe cercetare și întreprinderile orientate spre piață sunt adesea invocate ca motive principale ale performanței slabe a UE în materie de inovare. Învățământul superior nu se concentrează într-o măsură suficientă pe încurajarea inovatorilor și a întreprinzătorilor. Este necesar ca instituțiile de învățământ superior să integreze inovarea și competențele antreprenoriale în programele educaționale.

Figura 5

Disfuncționalitățile pieței pe care EIT urmărește să le abordeze

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

23

Astfel, EIT urmărește să acorde prioritate transferului, către mediul de afaceri, a activităților sale legate de învățământul superior, de cercetare și de inovare, precum și aplicațiilor comerciale ale acestor activități. Totuși, trebuie remarcat că, deși conceptul EIT se bazează pe o argumentație validă, institutul nu produce încă efectele dorite.

Unele elemente-cheie nu au fost concepute în mod adecvat

24

EIT a fost conceput inițial să fie un sistem public inovator. Modelul EIT a introdus elemente specifice care nu se regăsesc în niciun alt instrument al UE de stimulare a inovării. De exemplu, capacitatea sa de a sprijini întregul ecosistem al inovării – de la învățământ și până la întreprinderi de tip *start-up*, prin proiecte axate pe inovare derulate de mai mulți parteneri din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare – este unic. Autonomia de care se bucură aceste comunități este o altă caracteristică a modelului EIT deosebit de apreciată de partenerii săi. Totuși, anumite elemente-cheie ale modelului EIT nu au fost concepute în mod adecvat, astfel încât să permită institutului să funcționeze ca un sistem public eficace și revoluționar.

Triunghiul cunoașterii nu este reflectat în mod adecvat la nivelul Comisiei

25

Ideea inițială de a înființa EIT se baza pe ipoteza că cea mai slabă legătură din cadrul triunghiului cunoașterii era între sectorul învățământului superior și întreprinderi. Prin urmare, EIT a fost plasat sub responsabilitatea DG Educație și Cultură, care are o experiență solidă în ceea ce privește programele educaționale. Această direcție generală a preluat deci rolul central din partea Comisiei, de exemplu în calitate de observator al acesteia în Consiliul de conducere al EIT.

26

Liniile de acțiune referitoare la inovare și la antreprenariat, care beneficiază în prezent de cea mai mare parte din finanțarea acordată de EIT, au nevoie de o expertiză disponibilă în mod direct¹⁵. În acest scop, EIT ar trebui să dispună de un acces regulat la expertiza Direcției Generale Cercetare și Inovare și a Direcției Generale Piață Internă, Industrie, Antreprenariat și IMM-uri. DG Cercetare și Inovare dispune de o experiență valoroasă în gestionarea proiectelor de cercetare și de inovare, iar DG Piață Internă, Industrie, Antreprenariat și IMM-uri are experiență în ceea ce privește crearea de noi întreprinderi. Totuși, în aceste direcții generale nu există o unitate care să se ocupe de chestiunile legate de EIT, iar Curtea a identificat puține dovezi cu privire la implicarea lor activă în acest sens.

15 În perioada 2010-2014, linia de acțiune referitoare la proiectele de inovare a reprezentat 42 % din costurile activităților finanțate de EIT, antreprenariatul, 22 %, educația, 14 %, iar celelalte costuri au reprezentat 22 % (a se vedea punctele 11-13). Trebuie remarcat faptul că există o neconcordanță importantă între metodologiile utilizate de comunitățile de cunoaștere și inovare pentru măsurarea acestor alte costuri, constituite în principal din costuri administrative și de regie.

Finanțarea acordată de EIT depinde de un concept definit necorespunzător, și anume „activitățile complementare”

27

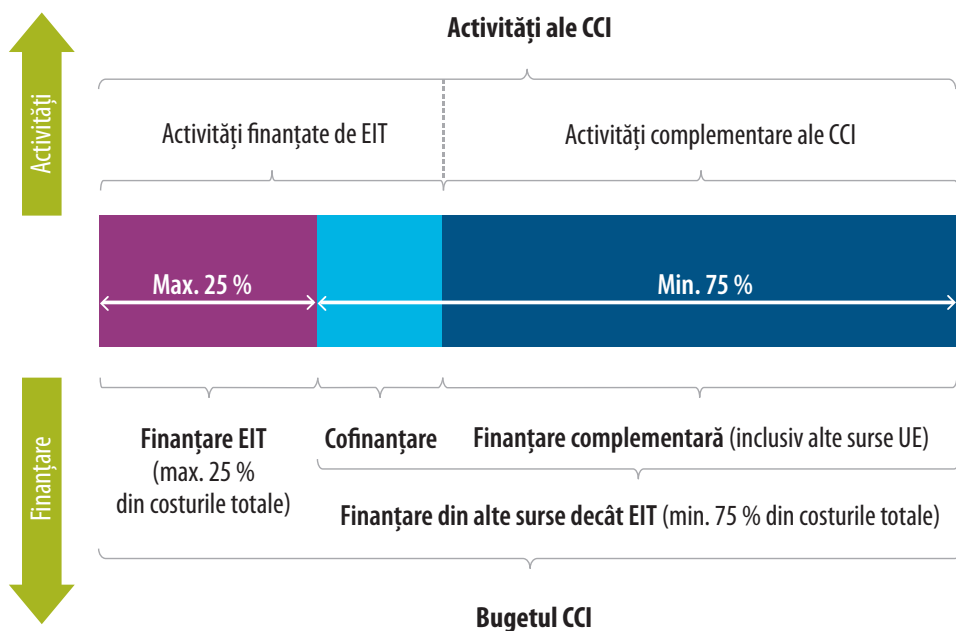
Activitățile de inovare desfășurate de partenerii din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare au fost împărțite în două categorii:

- (a) activități finanțate în proporție de până la 100 % de către EIT; și
- (b) activități complementare ale comunităților, care nu sunt finanțate de EIT.

Distincția dintre aceste două tipuri de activități este fundamentală pentru modelul de finanțare al EIT, întrucât plafonul contribuției institutului este stabilit în funcție de această distincție. Finanțarea acordată de EIT poate acoperi doar maximum 25 % din costurile totale ale comunităților (și anume suma costurilor activităților finanțate de EIT și a celor care nu sunt finanțate de EIT – acest model complex este ilustrat în **figura 6**).

Figura 6

Modelul de finanțare al EIT

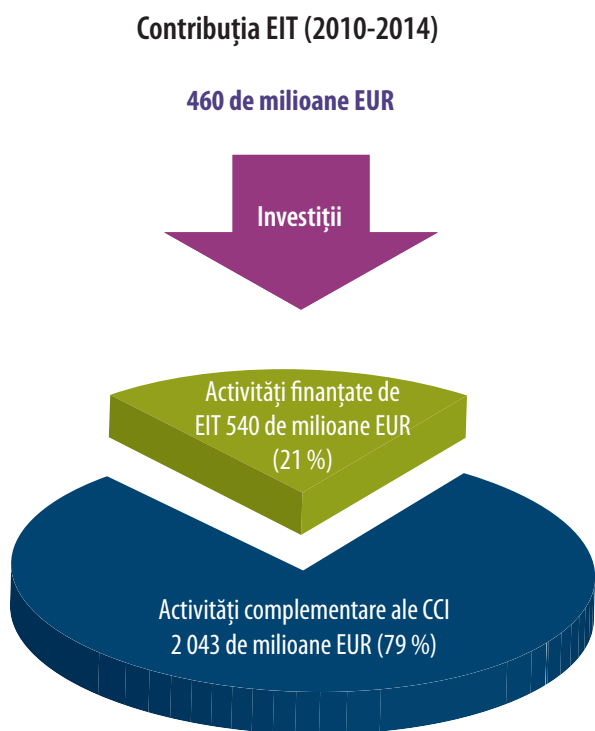
Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

28

În perioada 2010-2014, EIT a contribuit cu 460 de milioane de euro la cele trei comunități de cunoaștere și inovare, permițând astfel finanțarea unor activități de inovare în valoare de 540 de milioane de euro. Activitățile complementare declarate ale comunităților s-au ridicat la 2 043 de milioane de euro (10 % din această sumă fiind finanțată prin alte programe ale UE decât EIT, cum ar fi proiectele de colaborare din cadrul PC7, schemele de finanțare ale Consiliului European pentru Cercetare, proiecte ale inițiativelor tehnologice comune etc., și 23 % provenind din alte scheme publice naționale sau regionale) – a se vedea **figura 7**.

Figura 7

Contribuția EIT la activitățile desfășurate de comunitățile de cunoaștere și inovare în perioada 2010-2014

Sursa: EIT.

29

Activitățile complementare ale comunităților nu erau bine definite. Lipsa unei definiții clare a dus la dificultăți operaționale pentru partenerii din cadrul acestora, care nu aveau aceeași interpretare ca și EIT cu privire la conceptul de „activități complementare” și la modul în care acestea trebuiau să fie raportate. Acest aspect a fost pus în discuție de una dintre comunități în 2012, în raportul său privind performanța, unde se arăta că „definiția în așteptare a finanțării complementare cauzează probleme în ceea ce privește angajamentul deplin al unor parteneri și declararea completă a surselor complementare de finanțare cu care aceștia contribuie efectiv”.

30

Activitățile complementare ale comunităților nu au fost definite din punct de vedere juridic decât odată cu semnarea acordurilor de grant din 2014 dintre comunități și EIT, la începutul celui de al patrulea an de activitate al comunităților. Această definiție nu era însă foarte utilă, deoarece activitățile complementare erau vag descrise ca fiind „activități desfășurate de către partenerii din cadrul comunităților, axate în principal pe activități [pe care comunitățile trebuie să le efectueze pentru a-și îndeplini misiunea]”. Ghidul EIT din 2014, intitulat *Principles for financing, monitoring and evaluating KIC activities* (Principii de finanțare, monitorizare și evaluare a activităților comunităților de cunoaștere și inovare) menționează că aceste activități trebuie să aibă „o legătură clară cu cel puțin o [activitate finanțată de către EIT] și nu trebuie să fie finanțate din contribuția acordată de EIT”. Totodată, conform acestui ghid, costurile activităților respective trebuie să fie „proporționale cu costul [activității finanțate de către EIT] și/sau cu impactul preconizat în ceea ce privește îndeplinirea misiunii comunității”.

31

Principiul proporționalității a fost introdus de către EIT în 2014, pentru a aborda problema activităților complementare supradecarate și pentru a preveni apariția unor astfel de situații. Cu toate acestea, evaluarea respectării criteriul „proporționalității” în cazul unei anumite activități complementare a unei comunități rămâne o provocare, deoarece nu există alte instrucțiuni suplimentare, iar EIT nu a introdus niciun mecanism specific pentru testarea sistemică a proporționalității. În consecință, cu ocazia examinării activităților complementare ale comunităților din perioada 2010-2014, EIT nu a respins niciun cost pe motive de „disproporționalitate”.

32

Anterior ciclului aferent planurilor de afaceri pentru 2016, criteriile referitoare la „legătura clară” și la „proporționalitate” făceau obiectul unor interpretări diferite. Acest fapt a condus la neclarități între partenerii din cadrul comunităților, EIT și cei care verifică declarațiile de costuri¹⁶ atunci când trebuie să se determine dacă costurile asociate trebuie să fie acceptate sau nu la calcularea contribuției maxime a EIT (a se vedea exemplul prezentat în **caseta 3**). Această situație este în detrimentul partenerilor din cadrul comunităților, deoarece costurile respinse antrenează o scădere a contribuției financiare a EIT.

16 Controalele și auditurile sunt efectuate de către EIT, de auditori externi privați și de Curtea de Conturi Europeană.

Exemplu de activitate complementară a unei comunități de cunoaștere și inovare, cu o legătură nu foarte clară cu activitatea finanțată de EIT

Un partener din cadrul unei comunități de cunoaștere și inovare a raportat în 2013 o activitate complementară evaluată la 188 de milioane de euro. Potrivit raportărilor financiare, această activitate era legată de un proiect de inovare finanțat de EIT în valoare de 4,5 milioane de euro, raportul costurilor fiind deci de 42:1. Valoarea acestei activități complementare ar fi suficientă pentru a îngloba întreaga contribuție acordată de EIT în 2013 comunității în cauză. Pentru a justifica legătura dintre cele două activități, a fost pus la dispoziție un scurt document în care se arată că partenerul respectiv este implicat în numeroase activități ale comunității, inclusiv în programe educaționale și de creare de întreprinderi.

Cu toate acestea, nu există nicio dovadă convingătoare cu privire la o „legătură clară” între costurile suportate în valoare de 188 de milioane de euro și proiectul de inovare evaluat la 4,5 milioane de euro desfășurat de alți parteneri din cadrul comunității.

33

Măsurarea și raportarea activităților complementare ale comunităților nu sunt esențiale pentru atingerea obiectivelor EIT: doar activitățile finanțate de institut „sunt cele care definesc cu adevărat o comunitate de cunoaștere și inovare”¹⁷. Scopul grantului acordat este de a contribui la activitățile finanțate de EIT, nu de a acoperi 25 % din costurile totale ale comunităților. Excluderea activităților complementare drept condiție de finanțare nu ar afecta rezultatul: comunitățile de cunoaștere și inovare ar continua să desfășoare activitățile finanțate de EIT.

Pretinsul efect de pârghie nu a fost demonstrat și este neverosimil

34

Includerea activităților complementare ale comunităților de cunoaștere și inovare în modelul de finanțare al EIT este utilizată pentru a demonstra efectul de pârghie al institutului. Regulamentul privind Orizont 2020 prevede că „abordarea EIT în materie de finanțare se va întemeia pe un puternic efect de pârghie [...]”. Raportul anual pe 2013 al EIT prevede un „coeficient de mobilizare de 4: peste 80 % din bugetul total al comunităților de cunoaștere și inovare provine din surse externe și, pentru fiecare euro investit din bugetul UE, este mobilizată o investiție mai mare din alte surse”. Comisia a raportat în 2013 ca indicator de performanță „consolidarea efectului de pârghie al EIT asupra finanțării private și a altor surse de finanțare publică”.

17 FAQ about KICs – EIT (2010).

35

Acest pretins coeficient de mobilizare de 4 se bazează pe ipoteza că toate activitățile complementare ale comunităților de cunoaștere și inovare declarate de către parteneri sunt suplimentare sau, altfel spus, declanșate de intervenția EIT. Ipoteza aceasta nu este însă realistă, deoarece EIT permite comunităților de cunoaștere și inovare să își declare retroactiv activitățile complementare: astfel, costurile aferente unei activități complementare din trecut pot fi declarate în anul curent de raportare al activității asociate finanțate de institut.

36

Aceste activități complementare retroactive ale comunităților nu reprezintă activități adiționale, deoarece ele au fost realizate de fapt de partenerii din cadrul comunităților fără sprijin din partea EIT (a se vedea exemplul prezentat în **caseta 4**). Activitățile complementare retroactive reprezintă 450 de milioane de euro (22 %) din totalul activităților complementare ale comunităților declarate în perioada 2010-2014.

Caseta 4

O activitate retroactivă nu poate avea un efect de mobilizare financiară

Costurile suportate în cadrul unui proiect colaborativ anterior al UE în perioada 2010-2013 pot fi declarate de un partener din cadrul unei comunități de cunoaștere și inovare drept o activitate complementară unei activități finanțate de EIT în 2014. Decizia de a desfășura proiectul PC7 în 2010 a fost însă independentă de decizia EIT din 2014 de a aproba finanțarea pentru activitatea asociată: prin urmare, nu există niciun efect de pârghie în acest caz specific.

37

În plus, partenerii din cadrul comunităților contribuie la bugetele acestora în principal în natură și nu în numerar: există deci un risc inerent ridicat ca partenerii să desfășoare activități pe care le-ar fi realizat oricum (*deadweight* – efectul de balast) și să declare către EIT costurile respective drept contribuție la activități complementare ale comunităților. Reprezentantii partenerilor din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare și ai celor trei entități juridice ale comunităților care au fost intervievați în cursul acestui audit au confirmat că cea mai mare parte a activităților complementare nu sunt activități suplimentare și că ele ar fi fost desfășurate chiar și în absența EIT. Analiza realizată de Curte cu privire la toate activitățile complementare cu o valoare de peste două milioane de euro a confirmat acest lucru.

Caseta 5

Exemplu de activitate complementară a unei comunități, care nu poate fi considerată activitate adițională

Partenerii din cadrul unei comunități au declarat ca activitate complementară costurile legate de participarea unor studenți care nu aveau legătură cu EIT la cursuri la care participau și studenți EIT. Aceste costuri nu pot fi considerate suplimentare, deoarece cursurile respective fac parte din programul standard de învățământ al universității.

Comunitățile de cunoaștere și inovare nu vor ajunge probabil într-o situație de sustenabilitate financiară

38

Comunitățile de cunoaștere și inovare trebuie să elaboreze strategii pentru a deveni viabile din punct de vedere financiar¹⁸, deși acest obiectiv pe termen lung nu este compatibil cu durata preconizată de viață a unei comunități (între șapte și cincisprezece ani), astfel cum este descrisă în regulamentul de înființare a EIT¹⁹. Din cauza acestei incoerențe legislative, se admite în general²⁰ că contribuția financiară a EIT ar trebui să înceteze, în principiu, după o perioadă maximă de cincisprezece ani, dar că comunitățile ar trebui să își continue existența și după acest interval de timp.

39

Reprezentanții partenerilor din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare și ai celor trei entități juridice ale comunităților care au fost intervievați au declarat că este puțin probabil ca aceste comunități să devină independente din punct de vedere financiar după 15 ani. În perioada 2010-2014, numai o singură comunitate a declarat un venit (400 000 de euro), în condițiile în care EIT a investit peste 460 de milioane de euro în aceste comunități. Două treimi din respondenții la sondajul Curții nu cred că, pe termen lung, comunitățile pot deveni independente din punct de vedere financiar.

Fundația EIT (EITF) nu a reușit să atragă fonduri suplimentare

40

În raportul său anual pe 2010, EIT a anunțat crearea unei fundații a EIT, care urma să fie „utilizată pentru atragerea și canalizarea de fonduri pentru activitățile institutului care nu intră în domeniul de aplicare al finanțării sale regulate”. Astfel, se mai afirma în raport, „fundația va juca un rol crucial atât în garantarea sustenabilității financiare și a autonomiei EIT, cât și în consolidarea razei sale de acțiune sociale”. Fundația nu a reușit să atragă un volum semnificativ de finanțare și a fost închisă în 2014.

Procesul anual aferent încheierii acordurilor de grant nu încurajează în mod corespunzător activitățile de inovare ale comunităților de cunoaștere și inovare

41

Planul de afaceri al unei comunități de cunoaștere și inovare, anexat la acordul de grant, este un document cuprinzător în care se prezintă modul de selecție, descrierea și gestionarea portofoliului de activități planificate ale comunității pentru anul calendaristic. EIT publică orientări pentru a clarifica cerințele legate de planul de afaceri în ceea ce privește structura, conținutul și nivelul de detaliere.

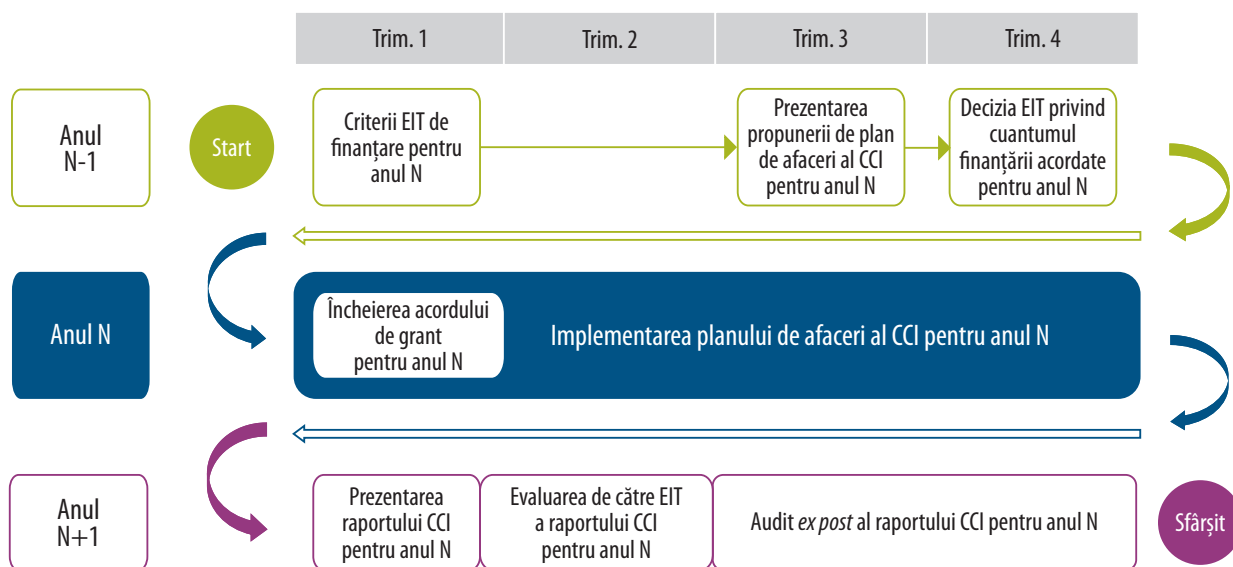
- 18 La articolul 6 alineatul (2) din regulamentul modificat de înființare a EIT se prevede că „CCI-urile dispun de o autonomie generală semnificativă în ceea ce privește stabilirea organizării interne și a structurii lor, precum și a obiectivelor precise și a metodelor de lucru ale acestora. În mod special, CCI-urile [...] dezvoltă strategii de sustenabilitate financiară”.
- 19 Articolul 7b din regulamentul modificat de înființare a EIT prevede următoarele: „[...] în mod normal, o CCI este înființată pentru o perioadă de 7-15 ani”.
- 20 EIT a comunicat în mod explicit acest lucru comunităților de cunoaștere și inovare în 2015.

42

Planul de afaceri al unei comunități de cunoaștere și inovare este mai degrabă un program anual de lucru, în care se pune un accent puternic pe planificarea pe termen scurt. Proiectul de plan de afaceri pentru anul următor trebuie trimis către EIT cel mai târziu la sfârșitul lunii septembrie din anul N-1 – **figura 8** ilustrează programarea în timp a acordului de grant și a planului de afaceri. Pentru a se asigura respectarea acestui termen, partenerii din cadrul comunității trebuie să identifice toate activitățile de inovare pe care doresc să le realizeze în anul următor și să evalueze costurile acestora, până la sfârșitul celui de al doilea trimestru al anului. Prin urmare, partenerii trebuie să anticipeze cu cel puțin șase luni în avans activitățile exacte de inovare pe care le vor desfășura în anul calendaristic următor. În cazul liniilor de acțiune privind proiectele de inovare, este necesară o perioadă suplimentară de trei luni pentru lansarea unei cereri competitive de propuneri de proiecte. Trebuie precizat însă că planurile de afaceri ale comunităților pot fi modificate în cursul anului în vederea includerii de noi proiecte de inovare, această modificare fiind oficializată printr-un act adițional la acordul anual de grant.

Figura 8

Cronologia acordului de grant, a planului de afaceri aferent și a evaluării raportului de performanță al unei comunități de cunoaștere și inovare

Sursa: EIT, Principles for financing, monitoring and evaluating KIC activities.

43

Strategia unei comunități de cunoaștere și inovare ar trebui să fie „bazată pe o planificare comună pentru inovare pe termen mediu și lung, pentru a face față provocărilor EIT [...]”²¹. Cu toate acestea, acordul de grant semnat între EIT și entitatea juridică a comunității stabilește contribuția financiară a institutului doar pentru un an calendaristic. Finanțarea acordată de EIT nu este astfel asigurată decât pentru a acoperi costurile declarate pe o bază anuală. Finanțarea viitoare depinde atât de disponibilitatea fondurilor în bugetul EIT, aceasta fiind supusă efectului introducerii Fondului european pentru investiții strategice (a se vedea **caseta 6**), cât și de rezultatele finanțării pe bază competitivă între comunități²².

44

Curtea este în favoarea finanțării pe bază competitivă, dar trebuie observat că există o problemă de programare în timp. Întrucât alocarea pe bază competitivă a fondurilor este decisă de către Consiliul de conducere al EIT în cadrul reuniunii sale din decembrie, rezultatele procedurii nu sunt cunoscute înainte de sfârșitul anului. Acest lucru creează incertitudine pentru partenerii din cadrul comunităților, dat fiind că unele proiecte sunt lăsate în așteptare până când devine clar dacă finanțarea va fi disponibilă sau nu.

21 Regulamentul (CE) nr. 294/2008 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 martie 2008 de înființare a Institutului European de Inovare și Tehnologie (JO L 97, 9.4.2008, p. 1).

22 O parte a grantului anual este stabilită pe bază competitivă între comunități. 40 % din valoarea totală a contribuției acordate de EIT în 2015 pentru comunități a fost alocată în acest mod. Acest procent ar trebui să crească de-a lungul anilor.

Caseta 6

Fondul european pentru investiții strategice (FEIS)²³ și impactul acestuia asupra bugetului EIT

În noiembrie 2014, Comisia Europeană a lansat un plan de investiții pentru Europa, în vederea relansării creșterii economice și a investițiilor în UE. Ea a propus crearea Fondului european pentru investiții strategice (FEIS), care să funcționeze în cadrul BEI și să fie finanțat în comun de aceasta din urmă și de UE.

Regulamentul privind FEIS a redus contribuția UE la bugetul EIT cu 12 %, și anume de la 2 711 la 2 383 de milioane de euro în perioada de șapte ani cuprinsă între 2014 și 2020. Bugetul EIT pentru 2016 va fi redus de la 336 de milioane de euro (suma prevăzută inițial în cadrul programului Orizont 2020) la 285 de milioane de euro (-15 %). Această reducere înseamnă mai puține activități de inovare finanțate de EIT. În combinație cu finanțarea competitivă, această situație creează o incertitudine suplimentară pentru comunitățile de cunoaștere și inovare, care trebuie să selecteze proiecte și să își elaboreze proiectele de planuri de afaceri fără a avea o idee clară cu privire la finanțarea disponibilă pentru anul următor (anii următori).

Comunitățile pot beneficia în mod indirect de fonduri alocate prin FEIS, care vor compensa parțial reducerea bugetului EIT.

23 Avizul nr. 4/2015 referitor la propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de investiții strategice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1291/2013 și (UE) nr. 1316/2013 (<http://eca.europa.eu>).

45

Această viziune pe termen scurt în materie de planificare operațională și finanțare nu corespunde cu orizontul de timp al activităților de inovare întreprinse de comunități. Toți partenerii din cadrul comunităților pe care Curtea i-a vizitat consideră că principiul anualității este un obstacol major pentru încurajarea inovării pe termen lung.

46

Linia de acțiune referitoare la educație este formată în principal din programe de masterat și de doctorat. Durata prevăzută a acestor programe educaționale este de doi și, respectiv, patru ani. Prin urmare, este riscant pentru partenerii din cadrul comunităților active în domeniul învățământului superior să semneze un contract multianual cu studenți ai EIT, deoarece există o incertitudine juridică cu privire la finanțarea de care vor beneficia în anii următori. Acest lucru este deosebit de problematic pentru organizațiile publice (în principal universități și institute de cercetare), care trebuie să aplice norme financiare stricte în temeiul legislațiilor lor naționale respective.

47

Procesul anual de acordare a granturilor este de asemenea un obstacol major pentru planificarea și coordonarea proiectelor multianuale de inovare în cadrul liniilor de acțiune legate de inovare. Unele comunități de cunoaștere și inovare au creat activități specifice dedicate unor proiecte pe termen mai lung, pentru care, în principiu, finanțarea este garantată pe toată durata lor de viață (existând totuși un proces de evaluare intermediară pentru a se asigura faptul că proiectul finanțat este viabil și susceptibil să genereze un impact comercial – o evaluare intermediară negativă ar opri finanțarea proiectului). Cu toate acestea, deoarece contribuția financiară a EIT este fixată numai pentru un an, riscurile financiare legate de anii viitorii sunt suportate de partenerii din cadrul comunităților: este posibil ca unele dintre proiectele acestora să trebuiască să fie stopate sau abandonate din cauza lipsei de finanțare.

48

În schimb, acordurile de grant ale UE pentru proiecte de cercetare colaborativă se semnează pe o perioadă multianuală: de exemplu, granturile din cadrul programului Marie Skłodowska-Curie propun cercetătorilor o finanțare garantată pentru perioade mai mari de douăsprezece luni.

49

În medie, în perioada 2011-2014, acordurile de grant au fost semnate în termen de trei luni de la începutul anului calendaristic. Semnarea acordurilor de grant din 2015 a avut loc de abia în luna iunie 2015. Activitățile desfășurate de comunități după 1 ianuarie nu sunt acoperite de niciun contract juridic până la semnarea noului acord anual de grant. Semnarea cu întârziere a acordurilor provoacă o discontinuitate în procesul de inovare, deoarece unii dintre partenerii din cadrul comunităților nu doresc să își asume riscul juridic și financiar de a angaja resurse înainte de semnarea acordului de grant.

50

De asemenea, semnarea cu întârziere a acordurilor anuale de grant antrenează și întârzieri la plata de către EIT a prefinanțării acordate comunităților, plată care ar trebui să aibă loc în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a acordului de grant. Comunitățile pot distribui fondurile către diferiții parteneri numai după efectuarea acestei plăți. Toate cheltuielile efectuate înainte de această dată trebuie să fie suportate de partenerii înșiși. Toate costurile care depășesc valoarea prefinanțării primite (în limita a 50 %) vor fi rambursate de către EIT doar în momentul ultimei plăți, efectuată în a doua jumătate a anului următor.

Indicatorii-cheie de performanță existenți nu sunt adecvați pentru o monitorizare eficace

51

Potrivit Agendei sale strategice de inovare²⁴, EIT ar trebui să stabilească „în colaborare cu Comisia și cu CCI-urile, un sistem cuprinzător de monitorizare a contribuției EIT la programul «Orizont 2020», a impactului EIT prin intermediul propriilor activități și al activităților CCI-urilor, precum și a rezultatelor CCI-urilor”. Acest sistem nu a fost încă introdus.

52

Indicatorii-cheie de performanță general aplicabili ai EIT (a se vedea **caseta 7**) nu sunt definiți cu claritate și nu au fost constanți de-a lungul timpului (de exemplu, definiția „absolvenților”, conceptul de „transfer de tehnologie” și de „adoptare de cunoștințe”, noțiunea de idee „incubată” etc.). **Caseta 8** conține un exemplu de definire neclară a indicatorilor-cheie de performanță. Această neclaritate complică raportarea cu privire la performanță, în special în cazul în care definițiile acestor indicatori se modifică la mijlocul anului calendaristic și devine necesară o adaptare retroactivă.

24 Decizia nr. 1312/2013.

Indicatorii-cheie de performanță

Există trei categorii de indicatori-cheie de performanță.

1. **Indicatorii-cheie de performanță general aplicabili ai EIT** – există șase astfel de indicatori, și anume: atractivitatea programelor educaționale; numărul de noi absolvenți; numărul de idei de afaceri „incubate”; numărul de întreprinderi de tip *start-up* sau de întreprinderi rezultate prin divizare (*spin-offs*); transferul/adoptarea de cunoștințe; produse/servicii/procese noi sau îmbunătățite lansate pe piață. Progresele realizate în raport cu acești indicatori se măsoară în vederea finanțării pe bază competitivă.
2. **Indicatorii-cheie de performanță specifici pentru EIT** măsoară activitățile proprii ale institutului, monitorizând performanța operațională a acestuia cu ajutorul unor indicatori precum respectarea termenelor pentru finalizarea acordurilor de grant, acceptarea rapoartelor și executarea plăților, procentul de procese formalizate și nivelul de satisfacție față de EIT.
3. **Indicatorii-cheie de performanță specifici pentru comunitățile de cunoaștere și inovare** sunt elaborați chiar de către comunități.

Un indicator-cheie de performanță definit neclar: numărul întreprinderilor de tip *start-up* create

Pentru ca o întreprindere de tip *start-up* să fie recunoscută, comunitatea de cunoaștere și inovare trebuie să furnizeze „dovezi” (de exemplu, scrisori de intenție sau un bon de comandă/faktură) prin care să demonstreze că această întreprindere are un prim client sau că există un posibil prim client sau un alt document care să demonstreze că întreprinderea respectivă a demarat operațiuni comerciale. Din cauza caracterului vag al criteriilor (ce este un „posibil prim client”), comunitățile interpretează în mod diferit această regulă.

53

Este dificil să se realizeze o comparație între cele trei comunități de cunoaștere și inovare pe baza acestor indicatori-cheie de performanță generali. Aspecte cum ar fi dimensiunea întreprinderilor de tip *start-up*, durata cursurilor etc. nu sunt luate în considerare în acești indicatori. În plus, comunitățile își desfășoară activitatea în sectoare diferite, cu diferite niveluri de maturitate, fiind deci mai mult sau mai puțin dificil să se înființeze întreprinderi de tip *start-up*, să se „incubeze” idei de afaceri etc. Simpla analiză cantitativă nu ține seama de diferențele medii în care funcționează cele trei comunități de cunoaștere și inovare. Progresele realizate în ceea ce privește elaborarea de indicatori-cheie de performanță specifici comunităților sunt limitate.

54

S-a constatat că mai multe deficiențe identificate în urma unei evaluări externe realizate în 2011 nu au fost încă remediate: indicatorii generali se axează în continuare pe resurse sau pe realizări și nu pe rezultate sau impact și pun accentul pe valori absolute, mai degrabă decât pe o creștere a activității determinată de intervenția comunităților²⁵ (a se vedea și punctul 99).

Participarea întreprinderilor ar putea fi îmbunătățită

55

Pentru a se asigura succesul EIT, mediul de afaceri ar trebui să fie puternic implicat la nivel strategic și operațional. S-ar garanta astfel faptul că activitățile comunităților de cunoaștere și inovare sunt determinate de nevoile pieței și orientate într-o măsură mai mare în direcții utile pentru economie și societate²⁶. În 2006, comisarul pentru educație, formare profesională și cultură a subliniat în cadrul propunerii importanța comunității de afaceri, afirmând că „întreprinderile vor fi parteneri esențiali ai institutului, la nivel strategic și operațional. Ele vor fi direct implicate în activitățile de cercetare și educație, contribuind astfel la cultivarea unui spirit antreprenorial în rândul absolvenților și al cercetătorilor”²⁷. Întreprinderile au așadar un rol crucial în construirea unei punți de legătură între cercetare și inovare.

25 *Monitoring progress and outcomes – External evaluation of the European Institute of Innovation and Technology – Framework Contract on evaluation and related services* (EAC 03/06), mai 2011, punctul 6.31.

26 COM(2006) 77 final din 22 februarie 2006, intitulată *Implementing the renewed partnership for growth and jobs Developing a knowledge flagship: the European Institute of Technology* (Punerea în aplicare a parteneriatului reînnoit pentru creștere economică și creare de locuri de muncă – crearea unui pol de cunoaștere: Institutul European de Inovare și Tehnologie).

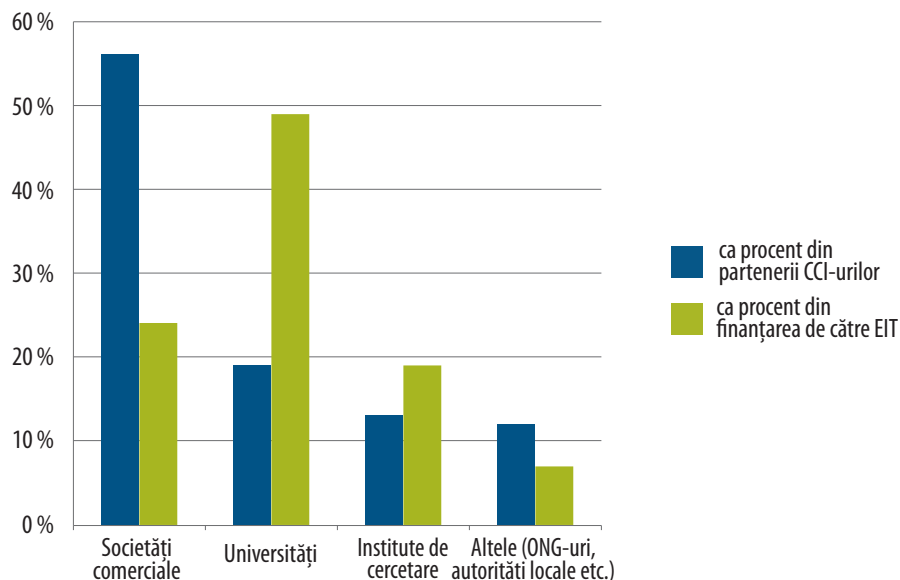
27 Comunicatul de presă al Comisiei Europene, intitulat *The Commission details its plan for a European Institute of Technology* (Comisia își detaliază proiectul de creare a unui Institut European de Tehnologie), IP/06/751, 8 iunie 2006).

56

În pofida importanței pe care o au întreprinderile, acestea au beneficiat de numai 24 % din sprijinul financiar acordat de EIT (a se vedea **figura 9**), deși reprezintă 56 % din partenerii din cadrul comunităților. Chiar dacă nivelul contribuției financiare nu este singurul indicator al participării²⁸, implicarea întreprinderilor în EIT și în cadrul comunităților de cunoaștere și inovare ar putea fi îmbunătățită. În perioada 2010-2014, doar două întreprinderi se numărau printre cei mai importanți 40 de beneficiari ai finanțării acordate de EIT.

28 Întreprinderile au și motive de altă natură decât financiară pentru a se alătura unei comunități de cunoaștere și inovare, cum ar fi posibilitatea accesului la studenți talentați care au absolvit programele de învățământ purtând eticheta EIT.

Figura 9 Defalcarea pe tip de organizație, în perioada 2010-2014

Sursa: EIT.

57

Părțile interesate din mediul de afaceri și-au exprimat preocuparea că agenda comunităților de cunoaștere și inovare este determinată în principal de nevoile exprimate de sectorul învățământului superior, în timp ce reprezentanții universităților intervievați în cadrul acestui audit regretă faptul că mediul de afaceri nu este suficient de implicat în elaborarea cursurilor propuse. În primii trei ani, o serie de proiecte colaborative desfășurate de comunități au fost abandonate sau nu au produs rezultate tangibile deoarece nu se axau suficient pe o aplicație pe piață. Una dintre cauzele care explică acest fenomen constă în modul de selecție a temelor pentru proiectele care urmau să fie finanțate de EIT, această selecție fiind determinată în primul rând de nevoile învățământului superior, și nu de mediul de afaceri. Între timp, comunitățile au remediat această problemă, asigurându-se că proiectele care urmează să fie finanțate de EIT ar trebui să conducă la o posibilă aplicație pe piață, generând astfel viitoare venituri.

Modelul EIT nu stabilește într-o măsură suficientă obiective legate de sprijinirea IMM-urilor existente

58

În general, IMM-urile sunt mai flexibile și au o performanță mai bună decât organizațiile de mari dimensiuni în ceea ce privește dezvoltarea și exploatarea de noi tehnologii. Numeroase politici ale UE recunosc rolul important al IMM-urilor. Deși unul dintre obiectivele specifice ale Orizont 2020 este de a aloca cel puțin 20 % din bugetul său pentru IMM-uri, EIT nu a stabilit niciun fel de obiectiv în acest context.

59

Respondenții la sondaj consideră că „promovarea și sprijinirea participării IMM-urilor la activitățile de inovare” este al treilea obiectiv ca importanță pe care EIT ar trebui să îl atingă pentru a stimula inovarea în Europa, dar EIT nu a pus în aplicare măsuri specifice dincolo de cele prevăzute în cadrul altor scheme de finanțare ale UE pentru a sprijini în mai mare măsură IMM-urile existente. În timp ce întreprinderile de tip *start-up* și noile activități de afaceri dezvoltate beneficiază de sprijin prin intermediul incubatoarelor de afaceri puse la dispoziție de comunități, pentru IMM-urile cu un potențial de dezvoltare deosebit care există deja este mai dificil să valorifice pe deplin posibilitățile de sprijin oferit de EIT. În special, participarea IMM-urilor la linia de acțiune legată de proiectele axate pe inovare este foarte limitată.

60

Mai mult, toți partenerii intervievați din cadrul comunităților au afirmat că ciclul de plată a granturilor reprezintă un obstacol deoarece nu răspunde nevoilor financiare ale IMM-urilor. Ciclul de plăți al comunităților reprezintă o constrângere importantă pentru partenerii mai vulnerabili din punct de vedere financiar, cum ar fi IMM-urile, care nu au capacitatea financiară necesară pentru a acoperi deficitul de finanțare (a se vedea punctul 50).

61

Datele colectate de către EIT sunt fragmentate, deoarece raportarea pentru IMM-uri nu este obligatorie. Cu toate acestea, în perioada 2010-2014, IMM-urile au primit sub 5 % din sprijinul financiar acordat de EIT²⁹.

62

Întrucât IMM-urile sunt beneficiari indirecti și nu sunt contabilizate, este posibil ca imaginea de ansamblu să nu fie atât de sumbră. Respondenții la sondaj au afirmat că parteneriatele din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare au creat un mediu propice pentru dezvoltarea întreprinderilor de tip *start-up* și *spin-off* și a IMM-urilor. Comunitățile oferă un real sprijin întreprinderilor de tip *start-up*/IMM-urilor, mai ales prin intermediul incubatoarelor lor de afaceri. Cu toate acestea, crearea unor condiții mai bune în favoarea IMM-urilor, prin stabilirea unor strategii și a unor obiective clare, nu poate decât să crească participarea acestora în cadrul comunităților de cunoaștere și inovare – a se vedea **caseta 9**, care prezintă exemple de critici privind lipsa unui sprijin eficace din partea EIT pentru IMM-uri.

²⁹ Datele privind IMM-urile sunt disponibile pentru o singură comunitate de cunoaștere și inovare.

Caseta 9

Exemple de critici legate de participarea IMM-urilor

„EIT nu a avut niciodată un mesaj clar pentru IMM-uri [...]”.

„IMM-urile sunt esențiale pentru inovare în UE și ar trebui să fie implicate, dar accentul se pune acum pe întreprinderile de tip *start-up*. Pe de altă parte, numai marile întreprinderi pot face față birocrăției complicate și comunicării ineficace.”

„IMM-urile nu sunt suficient reprezentate în guvernarea comunităților de cunoaștere și inovare, ceea ce împiedică luarea în considerare a intereselor lor și a constrângerilor la care sunt supuse acestea.”

Sursa: Ancheta de audit.

Nu există suficiente sinergii și complementarități concrete

63

Înainte de planurile de afaceri pentru 2016, au existat puține stimulente eficace care să încurajeze o comunitate de cunoaștere și inovare să caute sinergii cu o altă comunitate. Finanțarea competitivă dintre comunități le stimulează să funcționeze mai bine. Acest tip de finanțare descurajează însă cooperarea dintre comunități, deoarece eventualele beneficii obținute ar urma să fie împărțite cu un concurent pentru finanțare. Deși anumite teme științifice pot fi comune pentru diferite comunități, în special pentru KIC InnoEnergy și KIC Climate, nu există nicio dovadă a unui rezultat concret care să fi fost obținut de pe urma colaborării între comunități în cursul perioadei vizate (2010-2014).

64

Programele UE pentru cercetare și de inovare sunt atât de numeroase încât este dificilă crearea de sinergii între acestea. Interacțiunea dintre comunitățile de cunoaștere și inovare și alte inițiative ale UE este în creștere, dar trebuie să fie dezvoltată în continuare.

Anumite elemente ale EIT, cum ar fi accentul pus pe piață, perspectiva pe termen lung, autonomia comunităților de cunoaștere și inovare și centrele de cologație, sunt foarte apreciate

65

O diferență esențială față de alte sisteme publice existente în materie de cercetare și inovare este reprezentată de obiectivul principal al EIT care constă în accentul pus pe piață. Respondenții la sondaj consideră că obiectivul principal al EIT care constă în „transferul cunoștințelor dezvoltate în învățământul superior, în cercetare și în inovare către întreprinderi în vederea aplicațiilor lor comerciale” este cel mai important obiectiv pe care EIT ar trebui să se străduiască să îl realizeze.

66

Perspectiva pe termen lung adoptată în ceea ce privește sprijinul financiar acordat de EIT parteneriatelor reprezentate de comunitățile de cunoaștere și inovare este o caracteristică unică și apreciată de către beneficiari. În principiu, EIT permite planificarea pe termen mediu și lung a activităților de inovare, lucru care nu este posibil în cadrul altor sisteme publice. Cu toate acestea, utilizarea de către EIT a granturilor anuale subminează aplicarea acestui principiu la nivelul partenerilor din cadrul comunităților (a se vedea, de asemenea, punctele 42-45).

67

În conformitate cu dispozițiile regulamentului de înființare a EIT, comunitățile de cunoaștere și inovare „dispun de o autonomie generală semnificativă în ceea ce privește stabilirea organizării interne și a structurii lor, precum și a obiectivelor precise și a metodelor de lucru ale acestora”. Acest nivel de autonomie este foarte apreciat de către partenerii din cadrul comunităților și a facilitat o abordare ascendentă (*bottom-up*), dorită de comunitatea de inovare. Spre deosebire de sistemele publice obișnuite, în cadrul cărora temele de cercetare și inovare sunt dezvoltate folosind o abordare descendentă (*top-down*), dictată de cerințele bugetare, conceptul comunităților de cunoaștere și inovare permite o mai mare flexibilitate în selectarea activităților, aceasta fiind o caracteristică foarte apreciată de către parteneri.

68

Centrele de cologație (a se vedea **anexa I**) constituie o altă specificitate a modelului EIT pe care partenerii din cadrul comunităților o apreciază. Integrarea triunghiului inovării poate avea loc tocmai în aceste centre de cologație. Organizate pe domenii tematice sau regionale, centrele de cologație coordonează proiecte, dezvoltă idei, reunesc partenerii regionali și elaborează strategii. Ele coordonează și execută sarcinile administrative care le revin partenerilor în legătură cu comunitățile de cunoaștere și inovare și pun la dispoziție un spațiu comun pentru discuții cu privire la preocupările partenerilor. În unele cazuri, aceste centre oferă, de asemenea, spații de lucru pentru întreprinderile de tip *start-up*.

Implementarea modelului EIT trebuie să se îmbunătățească

EIT nu este încă pe deplin autonom

69

EIT nu a obținut încă o autonomie deplină. Această perioadă de obținere a autonomiei este mai lungă decât de obicei: alte organisme ale UE, precum inițiativele tehnologice comune (create tot în 2008), nu au avut nevoie decât de maximum trei ani pentru a obține o autonomie financiară deplină. Potrivit DG Educație și Cultură, această situație se explică prin „*leadershipul* insuficient și capacitățile manageriale limitate ale conducerii EIT”³⁰. Rata ridicată de rotație a personalului din conducerea superioară este una dintre cauzele persistente ale acestei probleme (a se vedea punctul 84).

30 Raportul anual de activitate pe 2013 al DG Educație și Cultură.

EIT nu și-a îndeplinit rolul de investitor axat pe impact

70

EIT este adesea prezentat drept un „institut de investiții axat pe impact și orientat spre antreprenoriat în domeniul inovării”. Regulamentul privind programul Orizont 2020 stipulează că „EIT [...] este orientat către rezultate”. În programul său trienal de activitate pentru perioada 2012-2014, EIT a insistat asupra obiectivului său de a deveni „un investitor angajat, axat pe impact”.

71

Deși este conceput și prezentat ca un institut axat pe impact, EIT se concentrează în principal asupra respectării normelor și asupra absorbției bugetare proprii. În septembrie 2014, mai mulți membri ai Consiliului de conducere al EIT au subliniat necesitatea de a reorienta institutul către o abordare axată pe impact. Înainte de 2015, EIT a respins doar rareori costuri din cauza lipsei de performanță.

72

Înainte de 2015, evaluarea performanței anuale a comunităților de cunoaștere și inovare, realizată de EIT, nu avea niciun efect sau avea un efect foarte redus asupra nivelului plății finale a grantului. Adesea, în evaluările anuale se raportează că diferite obiective stabilite în etapa de planificare nu au fost îndeplinite sau au fost doar parțial îndeplinite, însă cuantumul final al grantului este totuși plătit (a se vedea **caseta 10**).

Caseta 10

Exemplu de lipsă de performanță a unei comunități de cunoaștere și inovare

Evaluarea planului de afaceri pentru 2013 al unei comunități de cunoaștere și inovare, realizată de către responsabili de proiect din cadrul EIT cu ajutorul unor experți externi, arăta că, „în ceea ce privește aspectele-cheie menționate în planul de afaceri pentru anul 2013, Climate-KIC a realizat doar progrese moderate”. De asemenea, se mai arăta în această evaluare, „în ceea ce privește cele 18 obiective strategice menționate în planul de afaceri pentru 2013, Climate-KIC a reușit să îndeplinească în totalitate 8 obiective, în timp ce 7 obiective au fost îndeplinite doar parțial, iar 3 nu au fost deocamdată îndeplinite”.

Mecanismul de finanțare competitivă nu acordă o importanță suficientă performanței

73

Finanțarea competitivă ar trebui să fie orientată astfel încât să recompenseze performanța. 40 % din valoarea totală a granturilor acordate comunităților de cunoaștere și inovare pentru 2015 a fost alocată prin intermediul unui proces competitiv, bazat pe evaluarea a trei piloni – trecutul, adică performanța în 2013; viitorul, adică planul de afaceri pentru 2015; și, respectiv, implementarea strategiei multianuale a comunității –, în cadrul unei audieri ținute de Consiliul de conducere al EIT. Fiecare dintre acești trei piloni avea o pondere egală. Întrucât cel de al treilea pilon se referă atât la viitor, cât și la trecut, performanțele obținute anterior și planurile de viitor au în realitate o pondere egală. Astfel, finanțarea competitivă pusă la dispoziție de EIT recompensează doar parțial performanța.

Partenerii din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare trebuie să facă față unor sarcini administrative și de audit considerabile

74

Cadrul și procesele operaționale ale EIT sunt inspirate în mare măsură de programele clasice de cercetare ale UE, deși nu exista o obligație juridică în acest sens. În timp ce majoritatea programelor UE finanțează proiecte unice, EIT finanțează un portofoliu de activități prin intermediul comunităților de cunoaștere și inovare. Procesele conexe nu au fost însă ajustate pentru a ține seama de această diferență fundamentală. De exemplu, utilizarea aceluiași prag de 325 000 de euro poate declanșa obligația de a prezenta mai multe certificate, deoarece activitățile (în comparație cu proiectele unice) vor depăși adesea pragul respectiv (a se vedea punctul 79).

75

Costurile declarate de către partenerii din cadrul comunităților sunt supuse unor numeroase controale financiare în acest cadru operațional. Mai mulți parteneri intervievați sau care au răspuns la sondajul Curții au deplâns faptul că, uneori, trebuie să furnizeze aceeași informație de mai multe ori.

76

Raportarea anuală cu privire la activitățile complementare ale comunităților, atât în planurile de afaceri, cât și în rapoartele financiare prezentate de comunități, este o cerință specifică EIT și reprezintă o povară considerabilă, în condițiile în care valoarea adăugată adusă este limitată (a se vedea punctul 33). Declarațiile anuale prezentate de comunități includ o defalcare detaliată a costurilor activităților lor complementare. Certificatele de audit obținute cu privire la activitățile complementare ale comunităților în 2015 acopereau perioada 2010-2014.

77

Controalele privind costurile raportate de către parteneri sunt obligatorii în baza cadrului legal aplicabil pentru toate organismele UE (agenții și întreprinderi comune) care acordă granturi. Aceste controale sunt efectuate atât înainte (*ex ante*), cât și după (*ex post*) primirea plății finale a grantului acordat de EIT.

78

Controalele *ex ante* includ certificarea declarațiilor de cheltuieli de către un auditor independent contractat de partenerul din cadrul comunității, precum și anumite verificări documentare efectuate de responsabilii financiari din cadrul EIT. Controalele *ex post* sunt efectuate de o societate de audit privată contractată de către EIT, care verifică la fața locului un eșantion format din parteneri din cadrul comunității. Curtea desfășoară un audit anual, pe baza căruia formulează o opinie cu privire la fiabilitatea conturilor anuale ale institutului și la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente acestor conturi. Curtea a emis opinii cu rezerve în ceea ce privește operațiunile subiacente conturilor EIT pentru exercițiile 2012 și 2013, din cauza unui nivel semnificativ de eroare. Opinia formulată de Curte în ceea ce privește conturile pentru 2014 nu a fost însoțită de rezerve.

79

Atât prevederile legale, cât și nivelul semnificativ de eroare constatat de Curte confirmă necesitatea unor controale financiare eficiente. Trebuie precizat însă că există diverse opțiuni care ar spori eficiența controlului și a cerințelor de raportare, cum ar fi:

- o utilizarea unui model de finanțare mai simplu, printr-o recurgere sporită la sumele forfetare și la rate fixe;
- o solicitarea unui certificat financiar eliberat de un auditor independent pentru anumite costuri selectate, per partener din cadrul comunității, pe baza unui prag adecvat stabilit pentru fiecare activitate (a se vedea punctul 74); și
- o creșterea pragului – stabilit în prezent la 325 000 de euro – care determină necesitatea certificării declarațiilor de cheltuieli.

EIT nu dispune de resurse suficiente și a fost prost gestionat în trecut

80

În perioada 2011-2014, la sediul EIT și-au desfășurat activitatea între 40 și 50 de angajați. În comparație cu bugetul granturilor, numărul responsabililor de proiect este mult mai mic decât în cazul majorității celorlalte programe ale UE de finanțare a cercetării (în cazul PC7, bugetul gestionat per membru al personalului în cadrul temelor legate de tehnologiile informației și comunicațiilor, de energie și de mediu³¹ a variat între 12,5 și 20,4 milioane de euro³²). EIT dispune de un responsabil de proiecte pentru fiecare comunitate de cunoaștere și inovare, al cărei buget anual poate fi de până la 400 de milioane de euro. În plus, există trei responsabili „transversali” pentru comunități, care se ocupă de liniile de acțiune legate de educație, de inovare și de antreprenariat.

81

Întrucât acești responsabili de proiecte nu dispun întotdeauna de suficiente cunoștințe tehnice în domeniile respective, EIT externalizează o parte din evaluarea proiectelor către experți externi. Astfel, în contextul evaluării rapoartelor de performanță pentru 2013, EIT nu a avut niciun funcționar de rang înalt responsabil de inovare. Capacitatea internă a EIT de a evalua performanța operațională a comunităților este deci limitată.

82

În pofida creșterii importante a bugetului, și anume de la 309 milioane de euro (2008-2013) la 2,7 miliarde de euro (2014-2020) și a faptului că numărul de comunități de cunoaștere și inovare a crescut de la trei la cinci începând cu sfârșitul anului 2014, nu a fost prevăzută nicio creștere semnificativă a efectivului de personal. Există riscul ca EIT să nu dispună de o capacitate suficientă pentru a face față volumului de muncă crescut.

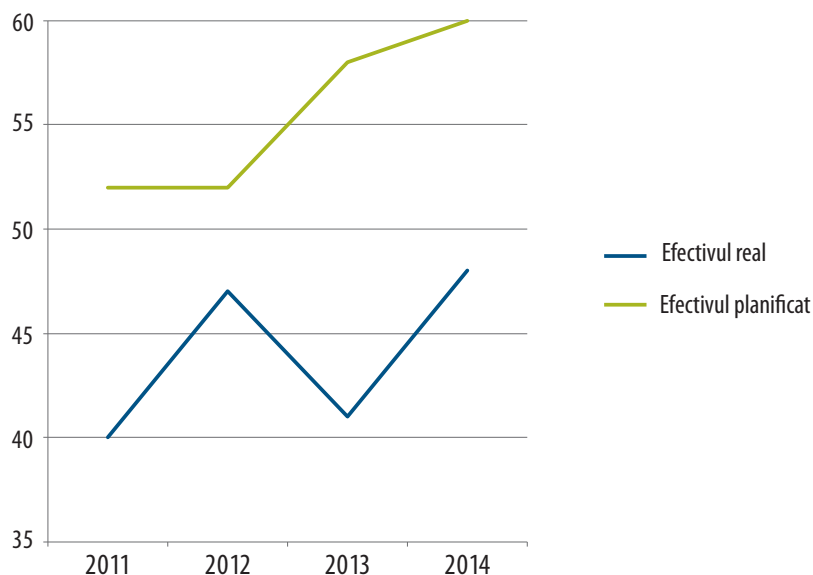
83

Rata ridicată de rotație a personalului și numeroasele posturi vacante din cadrul EIT reprezintă o problemă: 25 din cei 40 de membri ai personalului care lucrau în cadrul institutului la sfârșitul anului 2011 au plecat după cel mult trei ani, iar 30 % din posturi erau vacante la sfârșitul anului 2013 (a se vedea **figura 10**). Acest procent a scăzut la 16 % în 2015. Totuși, rata de rotație a personalului a rămas ridicată, fiind de 17 % în 2015. Mai multe posturi vacante se regăsesc în cadrul unității responsabile pentru evaluarea tehnică și financiară a rapoartelor comunităților de cunoaștere și inovare. Pachetul salarial pe care EIT îl poate oferi este inferior celui propus de majoritatea celorlalte organisme ale UE, acest lucru fiind un factor care contribuie la rata ridicată de rotație a personalului și la procentul ridicat de posturi vacante³³.

- 31 Aceste trei teme corespund primelor trei comunități de cunoaștere și inovare lansate de EIT.
- 32 Raportul special nr. 2/2013: „A asigurat Comisia punerea eficientă în aplicare a celui de Al șaptelea program-cadru pentru cercetare?” (<http://eca.europa.eu>).
- 33 Remunerația personalului din cadrul instituțiilor, al agențiilor și al altor organisme ale UE se înmulțește cu un coeficient de corecție în funcție de costul vieții de la locul de muncă unde este repartizat personalul. Pentru Ungaria, acest coeficient a fost stabilit la 71,4 % pentru perioada 2014-2015, ceea ce înseamnă că angajații EIT câștigă cu aproape 30 % mai puțin decât colegii lor care lucrează la Bruxelles.

Figura 10

Efectivul real de personal al EIT în comparație cu efectivul planificat

Sursa: EIT.

84

De la crearea sa, EIT a avut cinci directori executivi/directori interimari (a se vedea **tabelul 1**). Doi dintre aceștia și-au părăsit postul la mai puțin de un an de la intrarea în funcție. Trei funcționari de rang înalt din cadrul EIT au fost concediați în 2013. La 1 ianuarie 2015, un post de șef de unitate era vacant, iar altul era ocupat *ad interim* începând din 2013. Rata rapidă de rotație la nivelul conducerii superioare este un factor perturbator și afectează *leadershipul* și continuitatea strategică.

Directorii executivi ai EIT

Director executiv	Începutul mandatului	Sfârșitul mandatului	Durata mandatului
Primul director de resurse al DG Educație și Cultură (<i>ad interim</i>)	Aprilie 2008	Octombrie 2009	1,5 ani
Al doilea director	1.11.2009	31.8.2010	10 luni
Al treilea director	1.9.2010	30.6.2011	10 luni
Al patrulea director	1.7.2011	31.7.2014	3 ani
Al cincilea director interimar	1.8.2014	În funcție	În funcție

Sursa: EIT.

Sprrijinul financiar al EIT este concentrat

85

În fiecare comunitate de cunoaștere și inovare, cea mai mare parte a contribuției financiare acordate de EIT este concentrată între câțiva parteneri din cadrul comunității: principalii 10 parteneri au beneficiat de un procent variind între 49 % și 65 % din sprijinul financiar acordat de EIT pentru fiecare comunitate (a se vedea **tabelul 2**). În cazul KIC InnoEnergy, principalii 10 parteneri au beneficiat de aproape două treimi din contribuția EIT, restul acesteia fiind împărțită între ceilalți 220 de parteneri. Această concentrare poate fi explicată atât prin rolul semnificativ pe care îl joacă universitățile în cadrul tuturor liniilor de acțiune, cât și prin rolul dominant al principalilor parteneri, care au fost puternic implicați încă de la lansarea comunităților. Pe de altă parte, majoritatea partenerilor din cadrul comunităților au primit mai puțin de 500 000 de euro în perioada 2010-2014 și între 20 % și 58 % dintre parteneri au primit sub 100 000 de euro în perioada respectivă.

Tabelul 2

Distribuția contribuției financiare acordate de EIT între partenerii din cadrul comunităților

2010-2014	Climate-KIC	KIC InnoEnergy	EIT Digital
Procentul de finanțare alocat principalilor 10 beneficiari	55 %	65 %	49 %
Numărul de parteneri din cadrul comunității activi în activitățile finanțate de EIT	205	230	114
Procentul de parteneri activi din cadrul comunității care primesc mai puțin de 500 000 de euro	76 %	85 %	52 %
Numărul de parteneri activi din cadrul comunității care primesc mai puțin de 100 000 de euro	83	133	23
Procentul de parteneri activi din cadrul comunității care primesc mai puțin de 100 000 de euro	40 %	58 %	20 %

Sursa: EIT.

86

Contribuția financiară a EIT este foarte concentrată în cinci țări (73 %), în timp ce doar două țări din UE-12³⁴ au primit un sprijin financiar acordat de EIT (6 %) (a se vedea **tabelul 3**). Acest lucru riscă să conducă la o agravare a diviziunii într-o Europă cu două viteze, în care cheltuielile EIT se concentrează în țările care dispun de o infrastructură de cercetare bine dezvoltată (a se vedea și punctul 102).

34 UE-12 se referă la cele 12 țări care au aderat la UE între 2004 și 2007.

Tabelul 3

Contribuția financiară a EIT la fiecare comunitate de cunoaștere și inovare, per grup de țări (2010-2014)

Procent din contribuția totală a EIT	Climate-KIC	KIC InnoEnergy	EIT Digital	TOTAL EIT ¹
Principalele cinci țări beneficiare	88 %	85 %	79 %	73 % ²
UE-12	4 %	10 %	2 %	6 % ³
Altele	8 %	5 %	19 %	21 %

- 1 Principalele cinci țări beneficiare diferă de la o comunitate de cunoaștere și inovare la alta, ceea ce explică de ce totalul lor agregat reprezintă un procentaj mai mic decât cel aferent unei comunități individuale.
- 2 Principalele cinci țări beneficiare ale sprijinului acordat de EIT sunt Țările de Jos (24 %), Germania (15 %), Franța (13 %), Suedia (12 %) și Regatul Unit (9 %).
- 3 Polonia (4 %) și Ungaria (2 %) sunt cele două țări din grupul UE-12 care beneficiază de sprijinul financiar acordat de EIT.

Sursa: EIT.

Comunitățile de cunoaștere și inovare nu sunt suficient de transparente

87

Această concentrare a sprijinului financiar din partea EIT între un număr limitat de parteneri ar trebui să fie monitorizată pentru a se asigura faptul că nu este rezultatul unei alocări neechitabile de fonduri publice la nivelul comunității de cunoaștere și inovare – a se vedea **caseta 11**. Există cazuri în care un partener este și membru al comitetului care evaluează propunerile și selectează proiectele. Acest lucru riscă să creeze un conflict de interese și să ducă la o lipsă de încredere în interiorul comunității. În plus, deși, în general, procesul de selecție este bine documentat, partenerii care depun propuneri nu știu întotdeauna cui îi sunt alocate în cele din urmă granturile. Aproape jumătate dintre respondenții la sondaj nu cred că selecția activităților care urmează să fie finanțate de EIT în cadrul comunităților este echitabilă și transparentă.

88

În pofida numeroaselor canale de comunicare existente, unii parteneri din cadrul comunităților dispun de puține informații privind progresul și rezultatele specifice ale proiectelor pe care nu le dirijează. În unele proiecte comune, fiecare partener se ocupă de partea care îi revine, dar nu este la curent cu evoluțiile ulterioare. Această lipsă de comunicare poate constitui un obstacol în calea diseminării cunoștințelor.

Caseta 11

Preocupări legate de concentrarea sprijinului financiar acordat de EIT și de lipsa de transparență

Unii parteneri din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare și-au exprimat îngrijorarea, afirmând că „există câțiva parteneri influenți care își distribuie fondurile între ei. Procesele de selectare a propunerilor de activități sunt foarte [opace]” și, „în teorie, EIT este o idee bună, însă, în practică, institutul servește doar la finanțarea partenerilor inițiali, care sunt, în principal, organizații mari”. De asemenea, acești parteneri consideră că, „în plus, evaluarea proiectelor este realizată de către partenerii înșiși, ceea ce reprezintă un conflict de interese”.

Comunitățile de cunoaștere și inovare au stimulat crearea unei rețele de inovare și a unei culturi antreprenoriale, dar există puține dovezi cu privire la impactul produs sau la rezultatele tangibile obținute până în prezent

89

Grație EIT, comunitățile de cunoaștere și inovare au reunit peste 500 de parteneri din diverse discipline, țări și sectoare. Numărul de parteneri din cadrul primei trei comunități create în 2010 a crescut considerabil: Climate-KIC a trecut de la 24 de parteneri la începutul lui 2010 la 209 parteneri activi la sfârșitul anului 2014, EIT Digital a crescut de la 31 la 115 parteneri, iar KIC InnoEnergy, de la 27 la 242³⁵. Printre parteneri figurează câteva dintre cele mai mari companii europene, precum și universități și institute de cercetare europene de prim rang. 56 % din totalitatea partenerilor sunt întreprinderi, 19 % sunt universități, iar 13 % sunt institute de cercetare (a se vedea **figura 9**).

90

Parteneriatele cu comunitățile oferă noi posibilități în materie de inovare (86 % dintre respondenții la sondaj sunt de acord cu această afirmație) și includ unele dintre cele mai mari nume din mediul de afaceri. Ele cooperează cu instituții de învățământ superior și centre de cercetare prestigioase, precum și cu municipalități, regiuni și organizații neguvernamentale. Aceasta contribuie la reducerea fragmentării peisajului european al inovării în domeniile de acțiune ale comunităților de cunoaștere și inovare. Niciun alt program al UE nu dispune de o astfel de rețea paneuropeană.

91

Partenerii din cadrul comunităților sunt în general de acord cu faptul că EIT a permis lansarea cu succes a unei serii de activități educaționale: aproximativ 75 % dintre respondenții la sondaj au confirmat faptul că parteneriatul cu comunitățile a generat programe educaționale care permit crearea de noi profiluri de antreprenori și de profesioniști calificați (a se vedea **caseta 12**).

35 Definiți ca parteneri din cadrul comunităților care au declarat costuri legate de activități ale acestora în perioada 2010-2014.

Programul de masterat al EIT Digital

Programul de studii de masterat al EIT Digital oferă opt specializări principale tehnice și o specializare secundară în inovare și antreprenoriat. 20 de universități europene de vârf, cercetători de renume și întreprinderi de prim-plan colaborează în cadrul unui parteneriat pentru a oferi excelență în domeniul tehnologiilor informației și comunicațiilor de ultimă oră, alături de formări în domeniul inovării și al antreprenoriatului. Acest program de studii permite obținerea unei duble specializări și a unei diplome EIT.

92

Toate persoanele intervievate și aproape 80 % dintre respondenții la sondaj au fost de acord cu faptul că parteneriatele din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare au promovat o cultură antreprenorială și axată pe gândirea creativă. Totuși, nu există deocamdată nicio evaluare a impactului EIT asupra creării de întreprinderi și nici asupra apariției unei creșteri reale a nivelului de acceptare a riscurilor în Europa. Indicatorul referitor la numărul întreprinderilor de tip *start-up* create sau al noilor activități de afaceri dezvoltate nu este concludent dacă nu este prezentat într-un context sau însoțit de o valoare de referință.

93

Pe baza indicatorilor-cheie de performanță generali ai EIT, cele trei comunități de cunoaștere și inovare au raportat împreună în 2014 crearea a 90 de întreprinderi de tip *start-up*, „incubarea” a peste 400 de idei de afaceri, 52 de produse, servicii sau procese noi și 19 produse, servicii sau procese îmbunătățite, precum și 126 de cazuri de transferuri de cunoștințe și 159 de cazuri de adoptare de cunoștințe. Aceștia sunt indicatori bazați pe realizări (a se vedea punctul 54). De exemplu, în raportul de evaluare al EIT referitor la EIT Digital se subliniază faptul că „activitățile de inovare au produs puține rezultate tangibile în ceea ce privește produsele care sunt apropiate de piață”.

94

Rezultatele din 2014 obținute în domeniul educației sunt eterogene. Numărul studenților înscriși la programe de masterat și doctorat purtând eticheta EIT în anul 2014-2015 s-a ridicat la aproape o mie, însă înscrierea la nivelul școlilor de masterat și doctorat organizate de două dintre cele trei comunități a rămas sub așteptări. Rata de abandon la înscriere în cazul studenților care au fost acceptați în cadrul programelor este raportată ca fiind deosebit de ridicată. Mai mult decât atât, în lipsa unei monitorizări adecvate, participarea redusă a studenților europeni la programele de masterat și de doctorat ale comunităților de cunoaștere și inovare lasă să planeze o îndoială suplimentară în ceea ce privește valoarea adăugată europeană adusă de EIT³⁶, deoarece nu se știe dacă studenții din afara UE vor rămâne în continuare în UE sau vor lucra pentru o organizație a Uniunii.

95

În urma evaluării de către EIT a rapoartelor pentru 2014 întocmite de comunitățile de cunoaștere și inovare, a reieșit că EIT Digital și KIC InnoEnergy au obținut doar progrese modeste în ceea ce privește integrarea actorilor din triunghiul cunoașterii în cursul celor cinci ani de existență a acestor două comunități.

36 Valoarea adăugată europeană este valoarea adițională pe care EIT o generează pentru UE sau pentru statele membre. Este vorba de o valoare care este adițională și care are o dimensiune europeană, deoarece nu ar fi putut fi creată de către statele membre acționând singure.

Viitorul

Noul logo (2015)

96

În cursul anului 2015, EIT a luat mai multe măsuri pentru a aborda o mare parte din deficiențele evidențiate în prezentul raport. Rămâne de văzut care va fi impactul acestor măsuri.

Au fost introduse principii de sustenabilitate financiară

97

În 2015, EIT a adoptat principiile sustenabilității financiare³⁷. În documentul respectiv sunt stabilite definițiile, principiile de finanțare și stimulentele aplicabile pentru comunitățile de cunoaștere și inovare în vederea obținerii sustenabilității financiare.

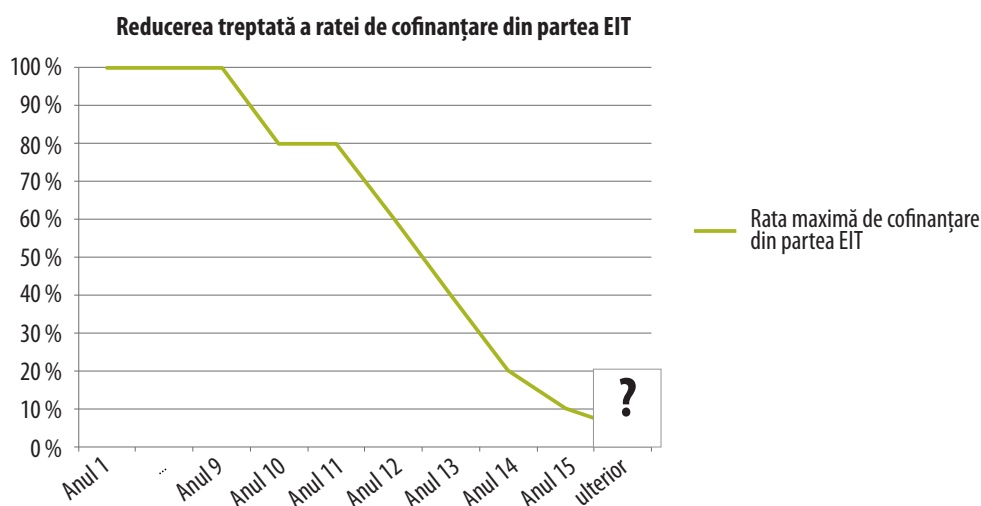
98

După 10 ani de existență a unei comunități, valoarea maximă a contribuției EIT la bugetul acesteia va fi redusă treptat, de la maximum de 100 % din costurile activităților finanțate de EIT la un nivel maxim de 10 % în cursul celui de al cincisprezecelea an. După al cincisprezecelea an, poate fi adoptat un nivel minim prestabilit pentru finanțarea acordată de EIT comunității (a se vedea **figura 11**). Principiile de sustenabilitate nu indică modul în care comunitățile vor înlocui finanțarea din partea EIT. În principiu, comunitățile sunt cele cărora le revine responsabilitatea de a dezvolta și de a implementa strategii de sustenabilitate. Deocamdată nu există strategii detaliate. Înainte de 2015, comunitățile realizaseră puține progrese în acest domeniu și EIT a continuat să acopere aproape 90 % din costurile activităților finanțate de institut.

37 Decizia 4/2015 a Consiliului de conducere al EIT, intitulată *Principles on KIC's financial sustainability* (Principiile de sustenabilitate financiară a comunităților de cunoaștere și inovare).

Figura 11

Reducerea ratei de cofinanțare a EIT

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

Definiția activităților complementare ale comunităților de cunoaștere și inovare a fost revizuită

99

În 2015, EIT a modificat definiția activităților complementare ale comunităților de cunoaștere și inovare și le-a oferit acestora îndrumări suplimentare. De asemenea, institutul a examinat pentru prima dată activitățile complementare ale comunităților din perioada 2010-2014. Această examinare a avut o sferă limitată și a acoperit două părți: o certificare de către auditori independenți a cheltuielilor aferente activităților complementare ale comunităților raportate în situațiile financiare, precum și o examinare de către responsabilii de proiecte din cadrul EIT cu privire la proporționalitate și la existența unei legături clare între activitățile finanțate de EIT și activitățile complementare ale comunităților.

100

De asemenea, EIT a emis noi orientări pentru pregătirea planurilor de afaceri. Începând cu acordurile de grant din 2016, activitățile complementare ale comunităților vor fi reexaminat în etapa de evaluare a planului de afaceri pentru a se asigura o legătură clară între activitățile planificate finanțate de EIT și aceste activități complementare.

Vor fi elaborați indicatori-cheie de performanță mai relevanți

101

În programul său trienal de activitate pentru perioada 2015-2017, EIT a afirmat că va fi introdus un sistem îmbunătățit de monitorizare, care „va fi orientat către rezultate și impacturi”. În 2015, institutul a lansat o procedură de achiziții pentru conceperea unor indicatori-cheie de performanță bazați pe impact și a creat un grup de lucru care să se ocupe de această problemă. În plus, EIT intenționează să elaboreze indicatori-cheie de performanță specifici, care să măsoare rezultatele în materie de integrare a triunghiului cunoașterii.

EIT încearcă să implice mai multe țări

102

Principiul director al EIT de până acum a fost excelența tehnică, acesta favorizând deci parteneri din statele membre cu infrastructuri avansate de cercetare și inovare. EIT a constatat că această abordare a dus la o concentrare geografică ridicată a partenerilor din cadrul comunităților într-un număr limitat de state membre ale UE (a se vedea punctul 86); prin urmare, institutul a creat Sistemul regional de inovare, un mecanism de largire a câmpului de acțiune, care urmărește o mai bună promovare a inovării în anumite regiuni și distribuirea sprijinului pe o scară mai largă. În acest sens, 10 % din contribuția anuală acordată de EIT comunităților de cunoaștere și inovare în urma procedurii competitive va fi alocată începând din 2016 pentru sprijinirea și integrarea Sistemului regional de inovare.

Sunt discutate în prezent noi acorduri-cadru de parteneriat

103

Pentru a-și alinia cadrul la cel al programului Orizont 2020, EIT a depus eforturi pentru a convinge partenerii din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare să semneze în 2015 noi acorduri-cadru de parteneriat. Principiile de guvernare care urmau să fie introduse prin intermediul unui cod de conduită, precum și normele propuse cu privire la drepturile de proprietate intelectuală au întâmpinat o rezistență puternică. Semnarea de noi acorduri-cadru de parteneriat a fost, prin urmare, amânată.

104

Curtea a ajuns la concluzia că, în ciuda unei rațiuni de a fi valide, cadrul operațional complex al EIT și problemele de management au afectat eficacitatea globală a acestui organism. Rămâne de văzut care va fi impactul măsurilor luate de Comisie și EIT în 2015 (a se vedea punctele 96-103). Concluziile și recomandările prezentate în continuare sunt pertinente și este necesar să li se dea curs.

Justificarea înființării EIT

105

Înființarea EIT în 2008 s-a bazat pe o idee ambițioasă și revoluționară: promovarea inovării prin integrarea celor trei laturi ale triunghiului cunoașterii. Crearea unui astfel de instrument era justificată de motive valide: legăturile slabe dintre sfera academică, lumea științifică și mediul de afaceri, lipsa unei culturi antreprenoriale și succesul limitat în ceea ce privește aducerea pe piață a rezultatelor cercetării europene (a se vedea punctele 19-23). EIT este prima inițiativă a UE care acoperă întregul ciclu de inovare la nivel european, de la laborator până la piață, reunind peste 500 de parteneri din diverse discipline, reprezentând sfera academică, cercetătorii și mediul de afaceri, astfel încât să permită obținerea masei critice necesare pentru a se răspunde provocărilor societale majore (a se vedea punctele 89 și 90).

Concepție

106

În timp ce unele caracteristici unice ale EIT au fost foarte bine concepute (a se vedea punctele 65-68), anumite concepte-cheie și elemente strategice nu au fost suficient luate în considerare de la bun început (a se vedea punctele 24-64). Deoarece activitățile care nu sunt finanțate de EIT sunt incluse în calculul sumei care urmează să fie plătită, modelul de finanțare este extrem de complex. „Puternicul efect de pârghie” menționat de către EIT nu a fost încă demonstrat.

Concluzii și recomandări

Recomandarea 1 – Comisia ar trebui să propună Parlamentului European și Consiliului modificarea regulamentului de înființare a EIT, care să conțină o revizuire a modelului de finanțare a institutului.

Activitățile comunităților de cunoaștere și inovare care nu sunt finanțate de EIT nu ar trebui să fie incluse în baza de calcul utilizată pentru a stabili contribuția financiară a EIT la bugetul comunităților, așa cum era cazul în regulamentul inițial din 2008 de înființare a institutului. Eliminarea limitei de finanțare de 25 % ar putea ușura o mare parte a sarcinii de raportare operațională și financiară care revine partenerilor din cadrul comunităților. Efectul de pârghie ar trebui să fie măsurat pentru a se demonstra succesul obținut de EIT în atragerea de fonduri suplimentare pentru inovare.

Data-țintă de punere în aplicare a recomandării: de îndată ce este posibil după evaluarea din 2017.

107

Există deficiențe în ceea ce privește modul în care sunt concepute procesele operaționale de bază. Modalitățile de acordare a sprijinului financiar din partea EIT sunt neadecvate în raport cu nevoile partenerilor din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare: caracterul anual al granturilor și întârzierile sistematice în semnarea acordurilor aferente fac dificilă implementarea în bune condiții a activităților de inovare pe care EIT urmărește să le promoveze (a se vedea punctele 41-50). Ciclul de plată a granturilor de către EIT reprezintă o constrângere importantă pentru partenerii mai vulnerabili din punct de vedere financiar, cum ar fi IMM-urile, care nu au capacitatea financiară necesară pentru a prefinanța cheltuielile (a se vedea punctul 59).

Recomandarea 2 – Acordurile de grant încheiate de EIT ar trebui (a) să acopere o perioadă mai mare de un an calendaristic și (b) să fie semnate înainte de data de începere a activităților.

O perspectivă pe termen mai lung ar aduce nu numai o mai mare securitate juridică și financiară pentru partenerii din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare, ci și o consolidare suplimentară a activităților de inovare în conformitate cu strategia multianuală adoptată de comunități. O astfel de perspectivă ar reduce de asemenea sarcina administrativă, prin simplificarea întocmirii rapoartelor anuale de către parteneri, și ar facilita evaluarea performanțelor comunităților pe o perioadă mai lungă de timp. Semnarea acordurilor de grant în timp util ar permite o continuitate juridică și financiară a activităților de inovare ale comunităților, împiedicând astfel situațiile de întrerupere și reluare a activităților.

Data-țintă de punere în aplicare a recomandării: acordurile de grant pentru perioada care începe la 1 ianuarie 2017.

Implementare și impact

108

La șapte ani de la înființarea sa, EIT nu este încă pe deplin independent din punct de vedere operațional de Comisia Europeană. EIT nu este institutul axat pe impact care fusese preconizat inițial (a se vedea punctele 70 și 71). Performanța unei comunități de cunoaștere și inovare nu este suficient luată în considerare în momentul efectuării plății finale aferente unui grant (a se vedea punctul 72). EIT este un instrument unic în rândul inițiativelor UE, dar aplică într-un mod prea strict cadrul general al UE în materie de cercetare și inovare (a se vedea punctul 74). EIT nu dispune de resurse suficiente și a fost prost gestionat în trecut (a se vedea punctele 80-84).

Recomandarea 3 – EIT ar trebui să își reorienteze abordarea, punând accentul pe obținerea unui impact. În acest scop, EIT ar trebui să beneficieze de o mai mare autonomie și să facă uz de flexibilitatea oferită de regulamentul privind programul Orizont 2020. În special, EIT ar trebui să adopte norme specifice, adaptate la nevoile partenerilor din cadrul comunităților de cunoaștere și inovare. Institutul ar trebui să își rezolve problemele de personal, astfel încât să aibă capacitatea de a monitoriza în mod continuu performanța comunităților de cunoaștere și inovare.

EIT ar trebui să își obțină de urgență autonomia financiară, termenul inițial stabilit de Comisia Europeană fiind anul 2010. O mai mare autonomie va consolida cu siguranță capacitatea de *leadership* a institutului, aceasta fiind o condiție prealabilă pentru succesul acestui program public. În plus, EIT ar trebui să țină seama într-o mai mare măsură de declarația cu privire la misiunea sa și ar trebui să își adapteze propriile norme pentru a putea deveni un institut axat pe impact. Ocuparea posturilor vacante și stabilitatea la nivelul cadrelor superioare de conducere sunt aspecte esențiale.

Data-țintă de punere în aplicare a recomandării: în cursul anului 2016.

109

EIT a contribuit la integrarea triunghiului cunoașterii și a încurajat o cultură a antreprenoriatului. Cu toate acestea, evaluarea performanței EIT de la începutul operațiunilor sale în 2010 prezintă anumite dificultăți. Lipsesc procese de raportare și de monitorizare solide și relevante, iar impactul EIT este puțin vizibil (a se vedea punctele 51-53). În ceea ce privește comunitățile de cunoaștere și inovare, se observă o lipsă de transparență în procesul de selecție a activităților care urmează a fi finanțate de către EIT (a se vedea punctele 87 și 88).

Recomandarea 4 – EIT ar trebui să dezvolte o analiză bazată pe impact. De asemenea, institutul ar trebui să își eficientizeze procesele de monitorizare și de raportare.

Curtea salută decizia EIT de a-și revizui indicatorii în 2015 prin punerea în aplicare a unui nou sistem de gestionare a indicatorilor-cheie de performanță. Acest nou sistem ar trebui să vizeze măsurarea impactului fiecărei comunități de cunoaștere și inovare, dat fiind că procesele actuale nu permit o analiză detaliată a realizărilor obținute în urma activităților finanțate de EIT. Se observă că, în special, impactul activităților de inovare nu este în prezent demonstrat. În plus, pentru a ameliora procesul de monitorizare și pentru a perfecționa analiza financiară (în special în ceea ce privește IMM-urile și costurile de gestionare ale comunităților de cunoaștere și inovare), EIT ar trebui să aibă în vedere standardizarea proceselor de raportare financiară pentru toate comunitățile.

Data-țintă de punere în aplicare a recomandării: în cursul anului 2016.

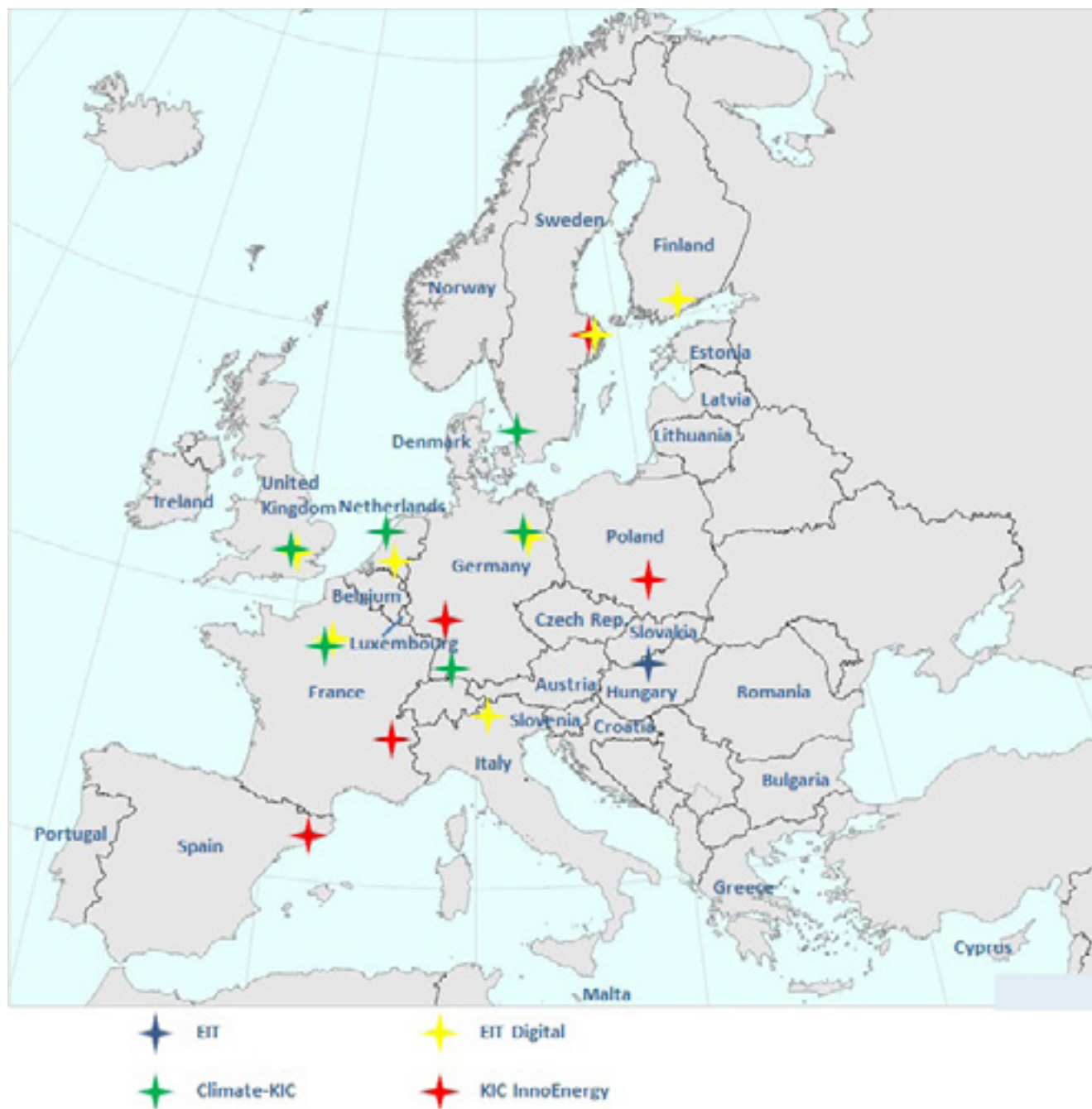
Prezentul raport a fost adoptat de Camera IV, condusă de domnul Milan Martin CVIKL, membru al Curții de Conturi, la Luxemburg, în ședința sa din 3 februarie 2016.

Pentru Curtea de Conturi

Vítor Manuel da SILVA CALDEIRA
Președinte

Centrele regionale de colocație din Europa

Sursa: Pe baza informațiilor Eurostat.

Obiectivele EIT

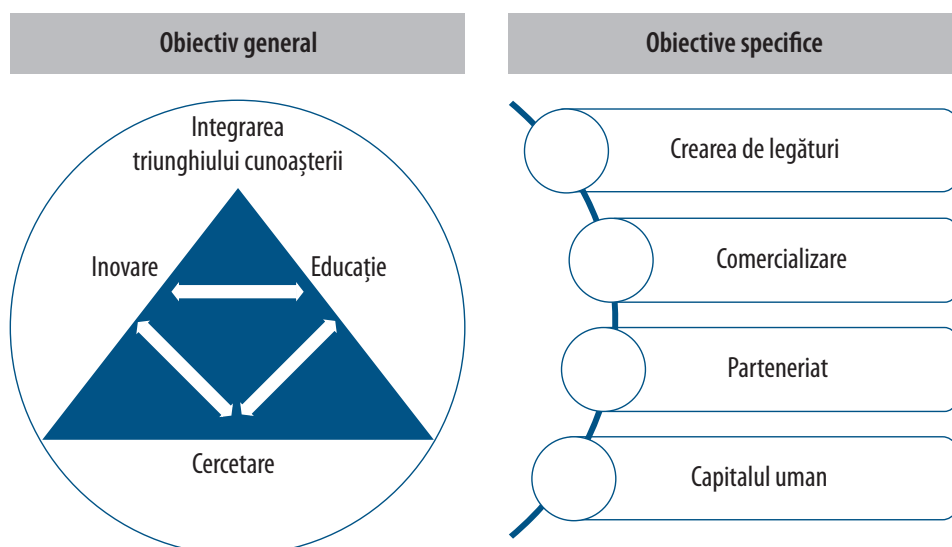
Obiectivul general al EIT este de „a contribui la o creștere economică europeană durabilă și la o competitivitate sustenabilă, prin consolidarea capacității de inovare a statelor membre și a Uniunii pentru a aborda provocările majore cu care se confruntă societatea europeană. EIT realizează aceasta prin promovarea sinergiilor și a cooperării între învățământul superior, cercetare și inovare la cele mai înalte standarde și prin integrarea acestora, inclusiv prin susținerea antreprenoriatului”¹.

Acest obiectiv general a fost adaptat în regulamentul privind programul Orizont 2020 în următoarele patru obiective specifice pentru perioada 2014-2020²:

- o crearea de legături prin integrarea învățământului și a antreprenoriatului cu cercetarea și inovarea;
- o adoptarea unei logici antreprenoriale și a unei abordări orientate spre rezultate;
- o depășirea problemei fragmentării cu ajutorul unor parteneriate integrate pe termen lung; și
- o cultivarea principalului atu al Europei în materie de inovare: persoanele foarte talentate.

A se vedea **figura** de mai jos pentru o prezentare generală a obiectivelor EIT.

Prezentare generală a obiectivelor EIT

Sursa: Curtea de Conturi Europeană.

1 Articolul 3 din Regulamentul (UE) nr. 1292/2013.

2 Programul-cadru pentru cercetare și inovare Orizont 2020.

Alte obiective secundare ale EIT includ:

- o dezvoltarea unei etichete EIT pentru a atrage și a păstra cei mai buni inovatori din triunghiul cunoașterii;
- o sustenabilitatea comunităților de cunoaștere și inovare; și
- o promovarea participării IMM-urilor.

Prin urmare, EIT urmărește să reunească cele mai strălucite minți și idei provenite din universități, centre de cercetare și întreprinderi private pentru a se atinge masa critică necesară pentru „consolidarea capacității de inovare a Uniunii și a statelor sale membre și pentru a spori capacitatea acestora de a transforma rezultatele cercetării în produse și servicii de valoare ridicată”³. EIT ar trebui să fie capabil să demonstreze tocmai acest efect de „sporire”.

3 Astfel cum se afirmă în secțiunea 1.1 a Deciziei 1312/2013/UE.

Sinteză

IV

EIT a adoptat o serie de măsuri pentru a soluționa problemele de eficacitate. EIT a tratat complexitatea cadrului său operațional prin intermediul Grupului operativ pentru simplificare, prin strategia EIT de monitorizare, precum și prin principiile de bună guvernare și de sustenabilitate financiară. În sfârșit, EIT și-a consolidat structurile de leadership, de management și de guvernare.

VI (a)

Activitățile complementare ale comunităților de cunoaștere și inovare sunt esențiale pentru reunirea eforturilor de inovare din sectorul privat și din cel public. Aceste activități evaluează, de asemenea, dezvoltarea capacității de inovare pe baza structurilor și a capacităților existente.

Comisia și EIT recunosc că este în continuare nevoie de un proces de reflecție și de îmbunătățiri în ceea ce privește raportarea și monitorizarea activităților complementare ale comunităților de cunoaștere și inovare (CCI). Pentru a îmbunătăți modul în care activitățile complementare ale CCI-urilor sunt utilizate ca parte a modelului său de finanțare, EIT a efectuat, în 2015, o revizuire menită să ofere asigurarea că sumele acceptate în perioada 2010-2014 sunt proporționale și au o legătură corespunzătoare cu activitățile cu valoare adăugată ale CCI-urilor și că regula potrivit căreia pot fi finanțate cel mult 25 % din cheltuielile totale ale CCI-urilor a fost respectată. În plus, în 2015, s-au oferit orientări suplimentare în vederea consolidării legăturii dintre activitățile cu valoare adăugată și activitățile complementare ale CCI-urilor.

Activitățile cu valoare adăugată ale CCI-urilor sunt activități finanțate de EIT și desfășurate de către organizații partenere sau, dacă este cazul, de către entități juridice din cadrul CCI-urilor, care contribuie la integrarea triunghiului cunoașterii (învățământ superior, cercetare și inovare), inclusiv activități de înființare, administrative și de coordonare ale CCI-urilor, precum și la realizarea obiectivelor generale ale EIT.

VI (b)

Relațiile pe termen lung dintre CCI-uri și EIT sunt reglementate de acordul-cadru de parteneriat (ACP) și definite contractual prin acordurile de grant, care se bazează în mare măsură pe modelul programului Orizont 2020. Pentru a permite planificarea pe termen lung și evaluarea strategiilor și activităților CCI-urilor, o agendă strategică a CCI-urilor este anexată la ACP. Documentul prezintă strategia CCI-urilor, obiectivele, impactul așteptat și activitățile acestora în contextul parteneriatului-cadru, precum și un model de afaceri și un plan financiar multianual în vederea realizării obiectivelor de piață și a etapelor de referință strategice. EIT acordă granturi anuale specifice în temeiul ACP-urilor. Acordarea anuală a granturilor reflectă nevoia unei adaptări rapide la mediul în schimbare în care se produce inovarea.

În plus, succesul și rezultatele numeroaselor activități ale EIT care au generat vocații antreprenoriale în rândul studenților, întreprinderi nou-create și idei de afaceri arată că modelul EIT este adecvat pentru realizarea activităților de inovare. Un grup operativ pentru simplificare lucrează la îmbunătățirea în continuare a eficienței în ceea ce privește obținerea de rezultate și a adoptat deja o serie de măsuri concrete, urmând să prezinte o foaie de parcurs pentru o mai mare simplificare.

VI (c)

Asigurarea sustenabilității financiare este unul dintre cele mai dificile aspecte ale misiunii EIT. S-au realizat progrese în ceea ce privește sustenabilitatea financiară după ce EIT a adoptat, în martie 2015, principiile de sustenabilitate financiară. Cele două CCI-uri create în 2014 dispun de fonduri proprii substanțiale: una dintre ele este în măsură să finanțeze integral toate costurile de gestionare și de regie ale entității juridice a comunității în primul său an de funcționare. A se vedea răspunsul la punctul 38.

Interesul întreprinderilor pentru modelul de inovare al EIT-CCI este ridicat, astfel cum reiese din faptul că întreprinderile reprezintă 56 % din toți partenerii CCI-urilor. Acest lucru creează un potențial remarcabil de consolidare a nivelului de implicare a întreprinderilor în cadrul CCI-urilor, după cum se precizează în detaliu în răspunsurile la punctele 56-58.

În temeiul Regulamentului de înființare a EIT, Institutul ar trebui să funcționeze prin intermediul parteneriatelor autonome, axate pe criteriul excelenței, dintre instituții de învățământ superior, organizații de cercetare, întreprinderi și alte părți interesate. Principiul excelenței presupune un anumit nivel de concentrare în țările cu o capacitate de inovare ridicată. Cu toate acestea, EIT a luat inițiative solide pentru a extinde sprijinul pe care îl acordă la un număr mai mare de țări beneficiare prin intermediul Sistemului regional de inovare al EIT. Noile orientări pentru Sistemul regional de inovare al EIT, publicate de EIT în 2015, sunt puse în aplicare în planurile de afaceri ale CCI-urilor pentru 2016, asigurând astfel o participare mai largă. În sfârșit, creșterea numărului de parteneri ai CCI-urilor la peste 800 în ultimele luni și deschiderea unor noi centre de colocație în întreaga Europă de către noi CCI-uri demonstrează că finanțarea nu mai este atât de concentrată în câteva țări sau la nivelul câtorva parteneri.

VI (d)

EIT realizează evaluări complete ale performanțelor CCI-urilor. În fiecare an, EIT analizează punerea în aplicare a planului de afaceri al CCI-urilor, atât prin indicatori de performanță cantitativi, cât și prin evaluări calitative efectuate de experți externi și de personalul EIT. Într-un mod mai general, EIT organizează, de asemenea, monitorizare la fața locului și evaluări tematice ale activităților CCI-urilor. Aceste instrumente, considerate în ansamblu, oferă o imagine foarte precisă cu privire la performanțele CCI-urilor.

Consiliul de conducere al EIT a adoptat, la 3 decembrie 2015, o strategie amplă de monitorizare care va evalua rezultatele și impactul.

VII

EIT este conceput astfel încât să asigure echilibrul între rolul său de institut orientat către rezultate și cel de furnizor de fonduri comunitare. EIT nu poate să ofere finanțare fără garanții și nici să finanțeze performanțele slabe. EIT și-a îmbunătățit constant modul în care verifică performanțele CCI-urilor. Recent, EIT a refuzat să aprobe costuri operaționale în valoare de peste 1,5 milioane EUR pentru un CCI în urma evaluării pe care EIT a realizat-o cu privire la performanțele comunității respective. EIT și-a consolidat și mai mult evaluarea impactului: ultima evaluare din primăvară realizată de Consiliul de conducere al EIT și de CCI-uri s-a axat pe impact; obiectivul urmărit prin revizuirea indicatorilor-cheie este creșterea impactului; adoptarea principiilor de sustenabilitate financiară și studiul de fezabilitate în derulare pentru un fond de impact reprezintă dovezi ale accentului permanent pe care EIT îl pune pe impactul și pe rezultatele CCI-urilor (a se vedea, de asemenea, răspunsurile la punctele 71-73).

VIII

Comisia și EIT sunt încrezătoare că măsurile lansate în 2015, inclusiv cele menționate la punctele 97-105, oferă soluții la principalele probleme identificate de Curte.

IX (1)

Comisia și EIT acceptă recomandarea.

IX (2) (a)

Comisia și EIT acceptă parțial recomandarea și vor examina în ce măsură caracterul multianual poate fi extins și mai mult.

IX (2) (b)

Comisia și EIT acceptă recomandarea.

Răspunsul Comisiei

IX (3)

EIT și Comisia acceptă această recomandare.

IX (4)

Comisia și EIT acceptă recomandarea. EIT va continua să pună și mai mult accentul pe impact, așa cum a început deja să facă în cursul anului 2015.

Introducere

Caseta 2 – Definiția inovării

Încă de la înființarea sa în 2008 [Regulamentul (CE) nr. 294/2008], EIT a funcționat pe baza unei definiții a inovării care include crearea de noi piețe și de valoare pentru societate. Definiția utilizată aici a fost actualizată de OCDE pentru a reflecta acest concept mai larg de inovare în cadrul strategiilor de inovare pentru 2010 și 2015¹.

Misiunea EIT și, implicit, obiectivele sale se întemeiază pe definiția inovării care include obiectivele societale.

Observații

25

Plasarea EIT sub responsabilitatea principală a DG Educație și Cultură (DG EAC) (care participă, de asemenea, pe deplin la programul Orizont 2020 prin intermediul acțiunilor Marie Skłodowska-Curie) a fost, într-adevăr, o modalitate de a garanta că sectorul învățământului superior este bine reprezentat în integrarea triumphiului cunoașterii, ceea ce este esențial pentru EIT. Principalul mecanism care garantează acest lucru este Consiliul de conducere al EIT în cadrul căruia s-a asigurat întotdeauna participarea echilibrată a diferitelor laturi ale triumphiului. Comisia (DG EAC) ia măsurile necesare pentru a asigura buna coordonare între serviciile relevante ale Comisiei.

¹ Strategia OCDE de inovare pentru 2015, pagina 15. <http://www.oecd.org/sti/OECD-Innovation-Strategy-2015-CMIN2015-7.pdf>: „Un domeniu de aplicare ce depășește știința și tehnologia, care presupune investiții într-o paletă largă de active bazate pe cunoaștere care nu se limitează doar la C-D. Inovațiile sociale și organizaționale, inclusiv noile modele de afaceri, sunt din ce în ce mai importante pentru a completa inovarea tehnologică.”

Strategia OCDE de inovare pentru 2010, pagina 20. <http://www.oecdbookshop.org/browse.asp?pid=title-detail&lang=en&ds=&I SB=9789264084704>: „Astfel definită, inovarea este în mod clar o noțiune mai largă decât C-D și este influențată de diverși factori, dintre care unii pot fi afectați de politică. Inovarea poate apărea în orice sector al economiei, inclusiv în serviciile publice, cum ar fi sănătatea sau educația.”

Trimitere la Programul-cadru Orizont 2020: https://ec.europa.eu/research/participants/portal/desktop/en/support/reference_terms.html

26

Coordonarea diferitelor servicii ale Comisiei este asigurată de DG EAC și se manifestă prin interacțiunea directă a EIT și a CCI-urilor cu serviciile relevante ale Comisiei. DG EAC a creat diferite formate pentru facilitarea acestei interacțiuni de la nivelul operațional până la nivelul strategic. În fiecare an, DG EAC organizează, pe durata unei zile, o conferință cu ateliere de lucru în care EIT și CCI-urile au ocazia de a se întâlni cu serviciile Comisiei din diversele direcții generale. Se organizează, de asemenea, reuniuni informale ad-hoc – între EIT și serviciile Comisiei sau între CCI-uri și serviciile Comisiei – atunci când este necesar pentru a facilita colaborarea. DG EAC coordonează, de asemenea, consultarea interservicii înainte de adoptarea programului de lucru trienal, în care sunt implicate oficial toate DG-urile. Toate serviciile vizate ale Comisiei participă la grupul de coordonare interservicii pentru evaluarea la jumătatea perioadei efectuată de EIT.

De asemenea, EIT interacționează în mod regulat și direct cu serviciile Comisiei, în special cu DG Cercetare și Inovare (DG RTD) și DG Piață Internă, Industrie, Antreprenoriat și IMM-uri (DG GROW), dar nu numai cu acestea. De exemplu, EIT este în contact direct cu serviciile RTD pentru organizarea următoarei cereri de propuneri pentru CCI-uri sau pentru accesul la instrumentele informatice ale programului Orizont 2020. În cadrul reuniunii anuale, DG EAC sprijină reuniunile dintre EIT și servicii pentru coordonarea activității anuale referitoare la inițiative specifice.

În cursul anului 2015, EAC, EIT și DG Politica Regională și Urbană (DG REGIO) au fost frecvent în contact în legătură cu obiectivele comune ale Sistemului regional de integrare și ale strategiilor de specializare inteligentă desfășurate de EIT.

27

Prezența ambelor tipuri de activități este esențială pentru modelul de inovare al EIT. Aceasta reflectă obiectivul de dezvoltare a inovării (activități finanțate de EIT) pe baza structurilor și a capacităților existente (activități complementare). Comisia și EIT consideră că activitățile cu valoare adăugată și activitățile complementare ale CCI-urilor formează un set coerent de activități de inovare.

29

Conceptul de activități complementare ale CCI-urilor nu a fost definit inițial într-un mod suficient de detaliat, dar a fost consolidat în timp (a se vedea, de asemenea, punctele 100 și 101).

Legătura slabă dintre activitățile finanțate de EIT și activitățile complementare abordată de Curte este recunoscută, iar EIT a introdus schimbări în prima jumătate a anului 2015 care vor consolida verificarea acestei legături în etapa de elaborare a planului de afaceri.

31

EIT a întărit în mod semnificativ legătura dintre activitățile finanțate de EIT și activitățile complementare ale CCI-urilor. Planul de afaceri pentru 2015 și acordurile de grant au introdus pentru prima dată principiul proporționalității între cele două tipuri de activități. Din 2016, această legătură este întărită și mai mult: activitățile complementare ale CCI-urilor sunt acum examinate de EIT în etapa de evaluare a planului anual de afaceri al CCI-urilor. Rezultatele acestor schimbări vor fi vizibile în 2016.

EIT ține seama, de asemenea, de rezultatele și efectele fiecărei activități complementare în parte. Dacă rezultatele sunt foarte bune, pot fi acceptate costuri relativ ridicate pentru o activitate complementară a CCI-urilor. Costul activităților complementare ale CCI-urilor trebuie să fie proporțional cu costul activităților finanțate de EIT și/sau cu impactul preconizat. Prin urmare, poate fi, de asemenea, acceptată o activitate complementară a unei comunități cu costuri relativ ridicate dacă această activitate are un impact mare asupra extinderii misiunii comunității respective.

32

Începând cu ciclul planurilor de afaceri pentru 2016, EIT consolidează verificarea legăturilor dintre activitățile finanțate de EIT și activitățile complementare ale CCI-urilor în etapa de programare, adică atunci când evaluează planurile de afaceri. Prin urmare, CCI-urile nu vor mai putea să înlocuiască în etapa de raportare activitățile complementare planificate, fără aprobarea EIT, și nu vor mai exista incertitudini cu privire la acceptarea sau nu, în etapa de raportare, a costurilor aferente activităților complementare ale CCI-urilor.

Caseta 3 – Exemplu de activitate complementară a unei comunități de cunoaștere și inovare, cu o legătură nu foarte clară cu activitatea finanțată de EIT

Activitățile complementare contribuie în două moduri la realizarea obiectivelor CCI-urilor. Acestea pot fie să dezvolte activitățile finanțate de EIT, fie să constituie baza pe care EIT poate finanța în continuare procesul de inovare. Utilizarea activităților complementare ale CCI-urilor doar ca pârghie pentru finanțare reprezintă o abordare prea limitată în materie de inovare.

În plus, EIT și-a detaliat și mai mult orientările oferite CCI-urilor cu privire la activitățile lor complementare în cadrul Orientărilor pentru planul anual de afaceri.

33

Inovarea nu se produce în mod izolat și necesită activități complementare și ecosisteme în care să poată fi integrate activitățile finanțate de EIT.

Cu toate acestea, Comisia și EIT sunt de acord că definiția activităților complementare și modul de măsurare cu o mai mare precizie a efectului de pârghie al finanțării oferite de EIT necesită mai multă atenție. Prin urmare, Comisia și EIT salută sugestiile Curții. În consecință, EIT a luat deja măsuri în acest sens.

35

Este logic ca activitățile complementare ale CCI-urilor care oferă baza de cunoștințe pentru noile activități cu valoare adăugată să fie întotdeauna „retroactive”, în sensul că aceste activități complementare sunt finalizate înainte de începerea activităților finanțate de EIT.

Unele activități complementare ale CCI-urilor nu vor putea fi considerate, prin definiție, activități suplimentare. Acestea vor constitui, în schimb, baza pentru activitățile finanțate de EIT. Aceste activități finanțate de EIT pot consolida apoi, în cursul procesului, efectul de pârghie, întrucât creează produse, procese sau servicii generatoare de venituri. Dacă inițial nu s-ar fi instituit o activitate complementară a CCI-urilor, atunci rezultatele activității finanțate de EIT care s-a bazat pe aceasta nu s-ar fi putut concretiza. Din acest motiv, activitățile complementare retroactive ale CCI-urilor sunt necesare în modelul de inovare al EIT.

În același timp, Comisia și EIT acceptă faptul că aceste activități complementare ale CCI-urilor nu pot fi luate în considerare în mod direct la calcularea efectului de pârghie financiar al activităților finanțate de EIT.

Astfel cum s-a explicat mai sus, activitățile complementare sunt esențiale pentru funcționarea eficace a sistemelor de inovare și sunt în concordanță cu perspectiva multianuală.

Caseta 4 – O activitate retroactivă nu poate avea un efect de mobilizare financiară

Activitățile complementare sunt necesare pentru a pune bazele activităților finanțate de EIT sau pentru a le completa. Nu toate activitățile complementare pot fi considerate ca având un efect de pârghie și este nevoie de îmbunătățirea definițiilor pentru a măsura efectul de pârghie.

37

Activitățile complementare care iau forma contribuțiilor în natură sau contribuțiile în numerar la activitățile complementare sunt esențiale pentru funcționarea sistemelor de inovare.

Caseta 5 – Exemplu de activitate complementară a unei comunități, care nu poate fi considerată activitate adițională

Includerea de noi studenți implică întotdeauna costuri mai mari generate de timpul petrecut de cadrele didactice în participarea la seminare, echipamentele de laborator (în special pentru cursurile cu un caracter practic pronunțat), gestionarea stagiilor în întreprinderi (care necesită atenție pe bază individuală) și utilizarea serviciilor universitare. Acesta este motivul pentru care costurile legate de studenții care nu sunt finanțați de EIT pot fi justificate drept costuri diferențiate ale activității complementare a CCI-urilor pentru un curs finanțat de EIT.

38

Nu ar trebui să se înțeleagă că sustenabilitatea financiară este o încetare completă a finanțării acordate CCI-urilor de către EIT, ci că finanțarea acordată de EIT va scădea la un „*nivel minim prestabilit*”, astfel cum este definit în „*Principiile de sustenabilitate financiară a comunităților de cunoaștere și inovare*” adoptate de Consiliul de conducere al EIT la 5 martie 2015.

Nu s-a demonstrat încă faptul că 15 ani reprezintă o perioadă de timp insuficientă pentru elaborarea și punerea în aplicare cu succes a unei strategii de sustenabilitate financiară.

Fundația EIT a fost înființată pentru a funcționa la un alt nivel și cu un alt scop decât CCI-urile. CCI-urile atrag și garantează fonduri în scopul unui eventual randament al investițiilor și pot genera venituri din propriile lor activități, ceea ce nu a fost niciodată cazul Fundației EIT.

39

Este acceptat faptul că realizarea obiectivului de sustenabilitate financiară va constitui o provocare, dar este prea devreme pentru a tranșa acest aspect. În Strategia de inovare 2015, OCDE subliniază faptul că trebuie să se adopte o perspectivă pe termen lung atunci când se evaluează randamentul investițiilor în inovare. Prin urmare, datele din primii cinci ani de funcționare a CCI-urilor nu sunt suficiente pentru a trage concluzii cu privire la sustenabilitatea financiară pe termen lung.

EIT și-a consolidat eforturile în acest domeniu. În conformitate cu principiile de sustenabilitate financiară a comunităților de cunoaștere și inovare, EIT elaborează în prezent un model de raportare cu privire la sustenabilitatea financiară a CCI-urilor care va fi introdus în Orientările privind raportarea pentru a asigura o raportare adecvată a veniturilor de către CCI-uri. Planurile de afaceri pentru 2016 și evaluările lor de către experții EIT arată deja că s-au înregistrat progrese semnificative. Toate CCI-urile au inclus sustenabilitatea financiară printre obiectivele lor prioritare și își analizează activitățile în consecință pentru a se asigura că generează venituri. De exemplu, una dintre noile CCI-uri își finanțează integral costurile de gestionare și de regie din fonduri proprii, ceea ce reprezintă un punct de plecare solid în vederea asigurării sustenabilității financiare.

Progresele realizate de CCI-uri în ceea ce privește sustenabilitatea financiară vor fi evaluate în 2016, după primirea primelor rapoarte. În conformitate cu principiile de sustenabilitate financiară, EIT va efectua, după 7 ani, o analiză mai detaliată a progreselor înregistrate de CCI-uri. De asemenea, EIT a creat un grup de lucru, a angajat un expert și a lansat o serie de inițiative pentru a sprijini eforturile CCI-urilor în vederea asigurării sustenabilității financiare.

Pentru toate aceste motive, este prea devreme să se tranșeze cu privire la sustenabilitatea financiară a CCI-urilor peste 10 ani.

42

Modificarea planurilor de afaceri pe parcursul punerii în aplicare reprezintă o practică obișnuită, care oferă un grad ridicat de flexibilitate, permițând includerea proiectelor de inovare chiar și în ultimele luni ale perioadei acoperite prin acordurile de grant. Această posibilitate a fost frecvent utilizată de CCI-uri în perioada 2010-2014. În 2014, EIT a aprobat cinci modificări care au inclus noi activități ale CCI-urilor.

În plus, conform Orientărilor din 2014 pentru pregătirea planurilor de afaceri ale CCI-urilor, acestea din urmă au putut să includă în planul de afaceri activități ale CCI-urilor cu valoare adăugată nedefinite în totalitate, în limita a 15 % din buget. Similar, în 2015 se aplică aceeași abordare, respectiv planurile de afaceri includ o descriere a procesului de selecție a noilor activități, iar definiția exactă a activităților este furnizată atunci când sunt disponibile detaliile.

De asemenea, CCI-urile au posibilitatea de a transfera până la 100 % din bugetul lor de la o activitate la alta în cadrul aceleiași linii bugetare și până la 20 % din buget de la o linie bugetară la alta fără nicio autorizare prealabilă din partea EIT. Această dispoziție este mult mai flexibilă și mai avantajoasă decât în orice alt program al UE și demonstrează încă o dată că au fost concepute mecanisme specifice pentru a sprijini schimbările într-un mediu foarte reactiv, ceea ce satisface nevoile proiectelor de inovare.

43

Bugetul anual al EIT depinde de suma care se votează pentru bugetul anual al UE, în general în luna decembrie a anului N-1. Angajamentele bugetare ale EIT nu pot fi mai mari decât fondurile aprobate în bugetul UE. Acesta este motivul pentru care EIT semnează acorduri anuale de grant cu CCI-urile. Cu toate acestea, se analizează, în special cadrul Grupului operativ pentru simplificare, măsuri suplimentare care să țină cont de dimensiunea multianuală a anumitor activități.

44

Abordarea EIT de alocare pe bază competitivă a fondurilor are ca fundament întocmirea bugetului în funcție de performanțe, ceea ce înseamnă incertitudine inerentă și recompensarea excelenței și a impactului. Siguranța pe termen lung în ceea ce privește finanțarea poate fi în detrimentul unei abordări bazate pe rezultate și pe impact.

În plus, după cum s-a indicat în răspunsurile la punctele 41 și 44, CCI-urile dispun de o serie de instrumente care le oferă o asigurare împotriva fluctuațiilor finanțării pe termen scurt. Printre acestea se numără instrumentele generale de pe piața financiară, precum și flexibilitatea în ceea ce privește conceperea planului de afaceri.

Caseta 6 – Fondul european pentru investiții strategice (FEIS)² și impactul acestuia asupra bugetului EIT – Al doilea paragraf

Deși, într-adevăr, în 2016, finanțarea pentru CCI-uri s-a redus, aceasta este totuși suficientă pentru ca cele trei CCI-uri mature să își mențină planurile de afaceri substanțiale și pentru ca cele două CCI-uri nou create să urmeze o traiectorie de creștere rapidă. Peste 233 de milioane EUR au fost alocate celor trei CCI-uri mature, în timp ce 41 de milioane EUR au fost alocate celor două noi CCI-uri în 2016.

² Avizul nr. 4/2015 referitor la Propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind Fondul european de investiții strategice și de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1291/2013 și (UE) nr. 1316/2013.

45

Argumentele prezentate cu privire la caracterul inadecvat al acordurilor anuale de grant ar trebui nuanțate, ținând seama de inițiativele luate de EIT pentru a combina perspectiva anuală cu cea multianuală. Este important de remarcat faptul că perspectiva multianuală este luată în considerare în cadrul exercițiului anual de alocare pe bază competitivă a fondurilor. În plus, pe lângă finanțarea pe bază competitivă, alocarea anuală a fondurilor pentru CCI-uri conține și un element de sprijin financiar. Sprijinul financiar este distribuit în mod egal între CCI-uri și asigură un nivel ridicat de siguranță în ceea ce privește finanțarea. De asemenea, este important de remarcat faptul că ACP constituie temeiul juridic și „angajamentul” EIT de a susține CCI-urile pe o perioadă lungă de timp. După cum s-a subliniat mai sus, ciclul anual de granturi conține un element intrinsec de flexibilitate, ceea ce permite încheierea și introducerea unor proiecte inovatoare în cursul anului. Cu alte cuvinte, ciclul anual nu împiedică flexibilitatea pentru activitățile individuale, ci oferă un cadru de planificare general.

46

Educația reprezintă unul dintre pilonii principali de activitate ai EIT. EIT acordă o atenție deosebită asigurării unei finanțări adecvate a programelor sale educaționale. Furnizarea unui sprijin financiar garantat în cazul fiecărei CCI, pentru o parte semnificativă a bugetului, reduce incertitudinea pentru activitățile prioritare multianuale, cum ar fi programele educaționale.

47

Furnizarea unui sprijin financiar reduce riscul de întrerupere pentru o mare parte din program.

A se vedea răspunsul Comisiei și al EIT la punctele 41 și 44.

48

Componenta semnificativă de sprijin financiar din cadrul modelului de finanțare al EIT oferă un anumit grad de siguranță pentru planificarea pe termen lung.

A se vedea răspunsul Comisiei și al EIT la punctele 41 și 44.

49

Având în vedere caracterul anual al bugetului EIT și faptul că bugetul UE nu este, în general, adoptat înainte de jumătatea lunii decembrie, acordurile de grant pentru un anumit an nu pot fi semnate înainte de data de 1 ianuarie a anului respectiv. Acest aspect a fost abordat pentru prima dată de Curtea Europeană de Conturi în raportul anual specific pentru exercițiul financiar 2011, iar EIT și-a prezentat observațiile. EIT s-a angajat să reducă decalajul dintre data de începere a acțiunii, astfel cum este stabilită în planurile de afaceri ale CCI-urilor, și data semnării acordurilor de grant. Ca urmare a acestor eforturi, acordurile de grant pentru 2013 și 2014 au fost semnate cu cele trei CCI-uri în februarie 2013 și, respectiv, 2014.

Anul 2015 a fost excepțional întrucât CCI-urile au solicitat o amânare a punerii în aplicare a noului ACP pentru a clarifica implicațiile dispozițiilor specifice pentru EIT, CCI-uri și Comisia Europeană, în contextul alinierii la normele din programul Orizont 2020. În plus, procedura de aprobare *ex ante* a noilor acorduri de grant de către Comisie a durat mai mult decât de obicei din cauza consultărilor juridice care au fost necesare. EIT se așteaptă ca din 2016 acordurile de grant să fie din nou semnate la timp atunci când noile ACP vor fi deja în vigoare. Cu alte cuvinte, semnarea acestora cu întârziere în 2015 a fost un eveniment singular.

50

Deși aceasta a fost practica uzuală până în 2015, CCI-urile au putut, în anumite condiții, cum ar fi utilizarea prefinanțării anterioare, și sub rezerva unor obligații de raportare intermediară, să solicite plăți de prefinanțare suplimentare.

EIT ar dori să ofere prefinanțare până la 70 % din grantul acordat pentru a ajuta CCI-urile să își gestioneze poziția în numerar, dar este important de precizat că nivelul prefinanțării depinde de disponibilitatea creditelor de plată, asupra cărora EIT nu are control. Se preconizează că prefinanțarea pentru acordurile de grant din 2016 va fi de aproximativ 60 %.

În calitate de rețele puternice de inovare, la care participă inclusiv parteneri industriali puternici și universități, CCI-urile sunt în măsură să își rezolve problemele legate de fluxurile de numerar, de exemplu, prin împrumuturi contractate de la bănci, așa cum au demonstrat deja unele CCI-uri. Acest lucru le permite să majoreze ratele de prefinanțare pe care le acordă partenerilor și beneficiarilor lor (de exemplu, studenți sau întreprinderi nou-create), pentru care fluxul de numerar ar putea, în caz contrar, să reprezinte o problemă.

51

Consiliul de conducere al EIT a adoptat, la 3 decembrie 2015, strategia EIT de monitorizare, care va măsura date privind programul „Orizont 2020”, impactul EIT prin activitățile proprii și prin activitățile CCI-urilor, precum și rezultatele CCI-urilor. În plus, EIT contribuie activ la raportul anual de monitorizare pentru 2014 a programului Orizont 2020 și va avea o secțiune din acest raport.

52

În trecut s-au adus modificări la principalii indicatori-cheie de performanță pentru a ajusta concepția/semnificația acestora în așa fel încât să se asigure condiții de concurență echitabile pentru diferitele CCI-uri și să se țină seama de caracterul evolutiv al CCI-urilor. Aceste modificări au fost efectuate după consultarea CCI-urilor pentru a aborda, printre altele, diferențele dintre sectoarele de activitate și mediul mai larg în care funcționează CCI-urile.

Prin urmare, modificările aduse de-a lungul timpului indicatorilor-cheie de performanță abordează în mod direct constatarea de la punctul 52.

53

EIT efectuează analize complete pentru a compara CCI-urile în funcție de mai mulți factori, nu numai pe baza principalilor indicatori-cheie de performanță. Punerea în aplicare a planurilor de afaceri ale CCI-urilor este evaluată atât prin indicatori de performanță cantitativi, cât și prin analize calitative efectuate de experți externi și de personalul EIT. Într-un mod mai general, EIT organizează, de asemenea, monitorizare la fața locului și evaluări tematice ale activităților CCI-urilor. Aceste instrumente, considerate în ansamblu, oferă o imagine foarte precisă asupra diferențelor dintre CCI-uri.

54

EIT recunoaște faptul că rezultatele și impactul pot fi măsurate numai printr-o combinație de indicatori cantitativi și calitativi. Acest lucru este abordat în mod cuprinzător prin strategia EIT de monitorizare, adoptată de către Consiliul de conducere al EIT în decembrie 2015, precum și prin revizuirea în curs a indicatorilor-cheie de performanță, astfel cum se menționează la punctul 102.

55

Comunitatea de afaceri este puternic reprezentată în structura de guvernanță a CCI-urilor și joacă un rol de prim-plan în elaborarea strategiilor comunităților. Se prezintă în continuare o listă neexhaustivă a reprezentanților diverselor sectoare economice în consiliile de conducere ale CCI-urilor:

- EIT Digital: Deutsche Telekom AG, Philips, Nokia, British Telecom, Alcatel-Lucent, Ericsson;
- Climate KIC: Bayer Technology Services GmbH, GDF Suez, South Pole Carbon, Velux A/S;
- KIC InnoEnergy: Total SA, Gas Natural Fenosa, Electricité de France, ABB AB, Areva SA.

56

Nivelul de finanțare prin granturi acordate de EIT nu este o măsură suficientă a nivelului de implicare în cadrul CCI-urilor. De exemplu, finanțarea acordată învățământului superior este orientată către sprijinirea programelor de învățământ axate mai mult pe spiritul antreprenorial și a absolvenților de universitate, ceea ce produce beneficii directe pentru mediul de afaceri. O măsură a gradului de implicare ar trebui să țină seama de numărul de parteneri, deoarece acesta reprezintă o măsură directă a atractivității unui CCI, precum și de natura activităților sprijinite, mai degrabă decât de tipul de instituții care pun în aplicare sprijinul.

57

EIT și CCI-urile au fost concepute pentru a soluționa problema nivelului scăzut de cooperare între universități și întreprinderi, cu care se confruntă întreaga UE. Acesta este motivul pentru care comunitatea de afaceri este puternic reprezentată în structura de guvernanță a CCI-urilor și joacă un rol de prim-plan în elaborarea strategiilor comunităților. Cu toate acestea, era de așteptat că la început vor exista probleme în ceea ce privește atingerea nivelului dorit de cooperare între universități și întreprinderi. Pentru a soluționa aceste probleme, EIT și-a modificat orientările referitoare la planurile de afaceri și a oferit sugestii strategice CCI-urilor. Totodată, CCI-urile și-au modificat și ele normele și procedurile interne.

Progresele realizate de EIT și de CCI-uri în acest domeniu arată că modelul comunităților de cunoaștere și inovare este modelul adecvat pentru dezvoltarea unei cooperări pe termen lung între universități, mediul de cercetare și mediul de afaceri și avem convingerea că rezultatele vor continua să se îmbunătățească în viitor.

58

Deși nu are un obiectiv în ceea ce privește cota-parte din buget care trebuie alocată IMM-urilor, EIT are obiective cuantificate în ceea ce privește crearea de IMM-uri. IMM-urile nou-create cu ajutorul EIT reprezintă unul dintre indicatorii-cheie de performanță ai EIT, fiind astfel puternic încurajate. Pentru 2014, cele trei CCI-uri din primul val au raportat crearea a 90 de întreprinderi nou-create, dintre care toate sunt IMM-uri, în conformitate cu definiția din Recomandarea Comisiei [C(2003) 1422]. În plus, multe alte întreprinderi mici existente au beneficiat de sprijin prin subgranturi sau prin prestarea de servicii în cadrul acceleratorilor pentru întreprinderi ai CCI-urilor.

59

EIT a obținut rezultate excepționale în promovarea și sprijinirea participării IMM-urilor la activitățile de inovare.

Multe activitățile ale EIT vizează în mod specific IMM-urile. Ca un stimulent financiar pentru IMM-uri, EIT a beneficiat chiar și de o derogare specifică de la Regulamentul financiar al UE în perioada 2010-2013, care a permis IMM-urilor partenere ale CCI-urilor să solicite, pe lângă finanțarea costurilor directe, finanțare pentru 40 % din costurile lor indirecte, în comparație cu procentul de 20 % admis pentru întreprinderile care nu sunt IMM-uri.

În ceea ce privește sprijinul orientat direct către IMM-urile existente, parteneriatele cu CCI-urile le oferă acestora un ecosistem puternic în care pot primi sprijin. IMM-urile existente cu un potențial excepțional de inovare se regăsesc, astfel, într-o poziție ideală pentru a intra într-un parteneriat cu CCI-urile și a valorifica pe deplin sprijinul oferit de EIT. Prin urmare, un număr tot mai mare de IMM-uri participă atât ca parteneri în cadrul CCI-urilor, cât și ca beneficiari ai subgranturilor și ai serviciilor de creare și accelerare pentru întreprinderi oferite de CCI-uri.

60

Dat fiind că CCI-urile își propun să ajungă la sustenabilitate financiară și că pot utiliza instrumente financiare (de exemplu, împrumuturi bancare) și alte surse de venituri decât finanțarea acordată de EIT, acestea sunt în măsură să asigure efectuarea în timp util a plăților pentru IMM-uri, indiferent de momentul în care primesc finanțare din partea EIT. EIT nu este în măsură să impună CCI-urilor condițiile de plată în ceea ce privește relațiile contractuale pe care le au cu partenerii lor, întrucât CCI-urile sunt autonome în această privință. Cu toate acestea, dar fiind că plățile de sprijin pentru IMM-uri sunt limitate ca dimensiune în comparație cu programul în ansamblul său, CCI-urile au posibilitatea de a majora plățile în avans acordate IMM-urilor, prin măsuri adecvate de gestionare a fluxurilor de numerar (răspunsurile Comisiei și ale EIT la punctele 41 și 44 oferă mai multe exemple privind flexibilitatea finanțării acordate de CCI-uri).

61

EIT colectează în mod sistematic informații privind statutul noilor parteneri ai CCI-urilor în momentul în care aceștia se alătură CCI-urilor. Prin urmare, EIT dispune de informații actualizate privind numărul de parteneri ai CCI-urilor care sunt IMM-uri.

În plus, organizațiile mai mari sunt majoritare în primii ani de viață ai CCI-urilor, întrucât acestea au capacitatea de a pregăti o agendă strategică solidă și o propunere câștigătoare pentru a fi selecționate inițial în calitate de CCI-uri. În general, IMM-urile se alătură CCI-urilor într-o etapă ulterioară, atunci când participarea acestora poate aduce o valoare adăugată la activitățile desfășurate de parteneriatele stabilite.

De exemplu, KIC InnoEnergy a avut ca parteneri 25 de IMM-uri în perioada 2010-2013. Cu toate acestea, 55 și, respectiv, 50 de noi IMM-uri s-au alăturat KIC InnoEnergy în 2014 și, respectiv, în 2015, ceea ce a făcut ca numărul partenerilor care sunt IMM-uri să crească la 130.

Multe IMM-uri participă la programul EIT-CCI și sunt beneficiari finali ai granturilor acordate de EIT, prin intermediul acordurilor de subcontractare sau de subgranturi încheiate cu alți parteneri ai CCI-urilor, cum ar fi universitățile, centrele de cercetare sau societățile industriale. Programele de accelerare și „incubare” desfășurate de CCI-uri vizează în special IMM-urile nou-create, iar EIT are un indicator-cheie de performanță care urmărește crearea de noi IMM-uri. Numărul din ce în ce mai mare al IMM-urilor implicate prin parteneriatele cu CCI-urile, precum și prin granturile oferite de EIT va avea în mod natural drept rezultat și un grad mai ridicat de absorbție a fondurilor de către IMM-uri.

62

EIT oferă în mod activ sprijin IMM-urilor. Există obiective clare în ceea ce privește dezvoltarea de întreprinderi nou-create, care reprezintă unul dintre principalii indicatori-cheie de performanță ai EIT.

A se vedea răspunsul Comisiei și al EIT la punctul 57.

64

Promovarea sinergiilor și a complementarităților cu alte inițiative ale UE reprezintă o prioritate pentru EIT și pentru DG EAC. Acest obiectiv este integrat în agenda strategică de inovare a EIT și în Regulamentul EIT.

Sinergiile și complementaritățile sunt facilitate de EIT și DG EAC (de exemplu, prin reuniuni anuale cu serviciile Comisiei, EIT și CCI-uri, precum și prin criteriile de selecție pentru noile CCI-uri) și sunt integrate în modelul CCI-urilor care conține elemente ce reflectă obiectivele și învățămintele desprinse din alte programe ale UE (de exemplu, conceptul de „triunghi al cunoașterii” oglindește aspecte ale programului Erasmus+ și ale dialogului dintre universități și mediul de afaceri; conceptul de centru de colocație se inspiră din politica regională a UE; abordarea provocărilor societale este un obiectiv al întregului program Orizont 2020; modelul de finanțare al EIT se bazează pe învățămintele desprinse din alte programe). Există exemple concrete de sinergie în cadrul domeniilor tematice ale CCI-urilor, cum ar fi: parteneriatul public-privat pentru internetul viitorului și pentru volumele mari de date (în cazul EIT Digital), planul SET (în cazul KIC InnoEnergy) și cooperarea cu DG Politici Climatice (DG CLIMA) pentru pregătirea Conferinței Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice, care va avea loc la Paris în decembrie 2015 (în cazul Climate-KIC).

EIT continuă să favorizeze sinergiile la nivelul proiectelor concrete, cel mai recent în contextul Fondului european pentru investiții strategice (FEIS), cu Cooperarea europeană în domeniul științei și tehnologiei (COST) și cu Agenția Spațială Europeană (ESA).

69

EIT a solicitat deja lansarea procesului care vizează atingerea nivelului de autonomie financiară deplină. Se așteaptă ca acest proces să fie finalizat înainte de sfârșitul anului 2016.

71

Pe lângă asigurarea respectării normelor, EIT recompensează din ce în ce mai mult performanțele și încurajează impactul. De exemplu, performanțele slabe vor avea un efect din ce în ce mai negativ asupra bugetului CCI-urilor. Conform principiilor de sustenabilitate financiară a CCI-urilor, bugetul EIT destinat CCI-urilor va conține o parte din ce în ce mai mare de finanțare pe bază competitivă. Dat fiind că această parte, care recompensează performanța, crește în timp, va exista un stimulent financiar și mai puternic pentru ca CCI-urile cu performanțe slabe să își îmbunătățească rezultatele.

72

În 2015, EIT a consolidat impactul direct al performanțelor slabe asupra sumelor care urmează să fie plătite – unele părți din declarațiile de cheltuieli ale CCI-urilor nu vor fi acceptate de EIT atunci când punerea în aplicare a activității a fost insuficientă. A se vedea răspunsurile Comisiei și ale EIT la punctul VII din Sinteză.

În urma intervenției Curții, EIT a continuat să îmbunătățească verificarea costurilor în rapoartele anuale de audit. EIT recompensează în mare măsură performanța, garantând în același timp un nivel înalt de asigurare pentru eligibilitatea costurilor suportate.

Răspunsul Comisiei

74

EIT și Comisia consideră că pragurile definite în conformitate cu articolul 34 din Normele de participare la programul Orizont 2020 sunt adecvate pentru granturile plătite CCI-urilor de EIT. Considerăm că este proporțional să se solicite un certificat de audit de la un beneficiar al fondurilor UE/EIT care cere un grant anual de peste 325 000 EUR. În orice caz, EIT va avea nevoie de o derogare specifică de la articolul 34 din Normele de participare la programul Orizont 2020 pentru a utiliza un prag diferit sau mai mare decât pragul de 325 000 EUR pentru granturile solicitate de participanți.

A se vedea, de asemenea, răspunsurile Comisiei și ale EIT la punctele 79 și 80.

76

Este important de remarcat faptul că „rapoartele financiare” nu mai sunt specifice EIT, deoarece rapoartele privind costurile au fost pe deplin aliniate la modelele din programul Orizont 2020 începând cu acordurile de grant 2016.

79 A doua liniuță

Această recomandare ar necesita o derogare specifică de la Normele de participare la programul Orizont 2020 și de la Regulamentul financiar³.

79 A treia liniuță

Această recomandare nu este sub controlul EIT întrucât ar necesita o derogare specifică de la Normele de participare la programul Orizont 2020 și de la Regulamentul financiar⁴.

81

Externalizarea evaluării tehnice a proiectelor este o practică obișnuită în programele de C-D. Acest lucru se întâmplă în special în cazul proiectelor foarte complexe care acoperă și integrează mai multe domenii de activitate, cum ar fi educația, inovarea și mediul de afaceri.

83

Este important de remarcat faptul că, din 2013, EIT a îmbunătățit tendința în ceea ce privește rotația personalului. Coeficientul de țară scăzut pentru Ungaria (în prezent 69 %) reprezintă un factor important care contribuie la rotația personalului. Cu toate acestea, EIT nu poate controla acest aspect.

84

S-au realizat, între timp, îmbunătățiri semnificative în ceea ce privește capacitatea de gestionare a EIT. Postul vacant de șef de unitate a fost ocupat, iar procesul de selecție a celui alt șef de unitate este în curs. Procesul de selecție a directorului EIT este, de asemenea, în curs.

³ https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/leg/finreg/Pages/leg-020-08_finreg2012.aspx#fr135

⁴ https://myintracomm.ec.europa.eu/budgweb/EN/leg/finreg/Pages/leg-020-08_finreg2012.aspx#fr135

86

Faptul că EIT pune accentul pe excelență duce în mod firesc la o reprezentare mai puternică în cadrul CCI-urilor a țărilor cu o capacitate de inovare mai mare. Deși urmărește în mod clar obiectivul de consolidare a capacităților existente și a centrelor de excelență din Europa, EIT se asigură, de asemenea, că aduce beneficii și în zonele Uniunii care nu participă în mod direct în CCI-uri, prin intermediul Sistemului regional de inovare al EIT.

Caseta 11 – Preocupări legate de concentrarea sprijinului financiar acordat de EIT și de lipsa de transparență

Există un echilibru rezonabil între laturile triumphiului cunoașterii în ceea ce privește distribuția atât a partenerilor, cât și a fondurilor. Există proceduri clare pentru selecția proiectelor de către CCI-uri, ceea ce asigură controlul calității și transparența.

89

Au început să apară roadele activității EIT: peste 1 000 de absolvenți întreprinzători, numeroase întreprinderi nou-create, o serie de povești de succes, o rețea paneuropeană puternică de centre de colocație și de acceleratori pentru întreprinderi, promovarea culturii antreprenoriale.

92

Evaluarea creării de întreprinderi finalizată în noiembrie 2015 oferă dovezi solide ale valorii adăugate aduse de programele de acceleratori pentru întreprinderi desfășurate de EIT/CCI și există documente care specifică termenii pentru sprijinirea întreprinderilor care demonstrează rezultatele semnificative care derivă din sprijinul acordat de EIT pentru crearea de întreprinderi.

93

Indicatorii-cheie de performanță arată că s-au obținut realizări importante, dintre care multe s-au concretizat până acum în rezultate concrete (a se vedea exemplele menționate la punctul 90).

94

Merită subliniat faptul că studenții din afara Europei sunt integrați, de asemenea, în întreprinderile europene sau își deschid propriile afaceri după terminarea studiilor, ceea ce creează un impact și o valoare adăugată pentru societatea noastră. Comunitățile de cunoaștere și inovare ale EIT au creat un mediu în care s-a redus decalajul dintre mediul academic și cel de afaceri, ceea ce le oferă deja acestor studenți o cale mai ușor de urmat pentru a lucra într-o întreprindere parteneră a CCI-urilor după terminarea studiilor, rămânând astfel în Europa.

98

În conformitate cu articolul 6 alineatul (2) litera (e) din Regulamentul de înființare a EIT, toate cele trei CCI-uri din primul val au elaborat strategii de sustenabilitate financiară. Un rezumat al acestor strategii este inclus în planurile de afaceri ale CCI-urilor începând din 2014. Pentru planul de afaceri 2016, un expert al EIT s-a concentrat în mod specific pe aspectele legate de sustenabilitatea financiară și a evaluat planurile fiecărei CCI.

103

Noile acorduri-cadru de parteneriat sunt în curs de semnare la începutul anului 2016.

Concluzii și recomandări

Recomandarea 1

Comisia și EIT acceptă recomandarea.

Orice propunere de modificare a reglementărilor juridice va trebui să fie pregătită în conformitate cu principiile unei mai bune legiferări, în special principiul de a „evalua înainte de a acționa”. În temeiul juridic al EIT se prevede obligația Comisiei de a evalua EIT până la sfârșitul anului 2017; o evaluare este în curs de pregătire cu participarea tuturor serviciilor relevante ale Comisiei.

Evaluarea va ține seama, de asemenea, de avizul negativ al auditului, iar evaluatorii independenți vor avea acces la acest audit. Se vor lua decizii cu privire la etapele viitoare pe baza rezultatelor evaluării, în conformitate cu principiile unei mai bune legiferări.

Comisia va adopta o poziție cu privire la modificarea temeiului juridic al EIT pe baza constatărilor care se vor desprinde din evaluarea realizată de un expert independent și pe baza rezultatului acestui audit.

107

A se vedea răspunsurile Comisiei și ale EIT la punctele 40-49 și 60, care sintetizează poziția lor cu privire la aceste aspecte.

Recomandarea 2 (a)

Comisia și EIT acceptă parțial recomandarea și vor examina în ce măsură caracterul multianual poate fi extins și mai mult.

Recomandarea 2 (b)

Comisia și EIT acceptă recomandarea.

Pentru (a): finalizarea revizuirii până în primăvara anului 2017 și punerea în aplicare (în funcție de această revizuire) până în 2018.

108

A se vedea răspunsurile Comisiei și ale EIT la aceste puncte, care sintetizează poziția lor cu privire la aceste aspecte.

Recomandarea 3

EIT și Comisia acceptă această recomandare.

109

A se vedea răspunsurile Comisiei și ale EIT la aceste puncte, care sintetizează poziția lor cu privire la aceste aspecte.

Recomandarea 4

Comisia și EIT acceptă recomandarea.

EIT va continua să pună și mai mult accentul pe impact, așa cum a început deja să facă în cursul anului 2015.

CUM VĂ PUTEȚI PROCURA PUBLICAȚIILE UNIUNII EUROPENE?

Publicații gratuite:

- un singur exemplar:
pe site-ul EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>);
- mai multe exemplare/postere/hărți:
de la reprezentanțele Uniunii Europene (http://ec.europa.eu/represent_ro.htm),
de la delegațiile din țările care nu sunt membre ale UE (http://eeas.europa.eu/delegations/index_ro.htm)
sau contactând rețeaua Europe Direct (http://europa.eu/europedirect/index_ro.htm)
la numărul 00 800 6 7 8 9 10 11 (gratuit în toată UE) (*).

(*) Informațiile primite sunt gratuite, la fel ca și cea mai mare parte a apelurilor telefonice (unii operatori și unele cabine telefonice și hoteluri taxează totuși aceste apeluri).

Publicații contra cost:

- pe site-ul EU Bookshop (<http://bookshop.europa.eu>).

Institutul European de Inovare și Tehnologie (EIT) și-a propus obiectivul ambițios de a consolida legăturile dintre sfera academică, lumea științifică și mediul de afaceri, acționând astfel ca un factor de promovare a inovării în UE. Curtea a ajuns la concluzia că, în ciuda unei rațiuni de a fi valide, cadrul operațional complex al EIT și problemele de management au afectat eficacitatea globală a acestui organism. Curtea a identificat mai multe deficiențe în ceea ce privește modelul de finanțare al EIT, mecanismele de raportare dintre acesta și comunitățile de cunoaștere și inovare și sustenabilitatea financiară a acestora din urmă. La șapte ani de la înființarea sa, EIT nu este încă pe deplin independent din punct de vedere operațional de Comisia Europeană. Acest lucru a afectat procesul decizional al institutului. Potrivit concluziilor Curții, dacă EIT își dorește să devină un institut inovator și revoluționar, așa cum a fost conceput inițial să fie, sunt necesare adaptări legislative și operaționale care să permită mai buna promovare a potențialului de inovare al UE.

CURTEA DE
CONTURI
EUROPEANĂ

Oficiul pentru Publicații